

ΤΟΜΟΣ Β'. ΟΞΦΟΡΔΗ
Ο ΒΙΟΣ ΕΙΝΕ ΠΡΟ-
ΟΔΟΣ, ΧΡΗΣΙΜΟ-
ΠΟΙΗΣΕ ΤΟΝ, ΣΤΕΡ-
ΡΟΝ ΑΚΑΟΝΤΟΝ
ΣΚΟΠΟΝ ΕΠΙ ΤΑ
ΠΡΟΣΩ ΘΕΤΩΝ.

Σήμγραμμα τριμηνιαίως έκδιδόμενον υπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη.

ΤΕΤΧΟΣ Φ' ΑΠΡΙΛΙΟΣ.
Ο ΒΙΟΣ ΕΙΝΕ ΠΡΟ-
ΟΔΟΣ, ΕΡΕΤΗΣΟΝ
ΠΟΤ ΤΕΙΝΕΙ, ΠΡΙΝ
Η ΤΑΧΤΣ Ο ΗΛΙ-
ΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΥ-
ΣΜΑΣ ΤΟΥ ΚΛΙΝΗ.

5 ΔΡΑΧΜΑΙ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ.]

Oxford, 1905.

[ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΔΡΑΧΜΑΙ 5.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Καθ' ḥν χρόνον διεξάγεται ὁ αἰματηρότατος τῶν πολέμων, τὸ ἰδεῶδες τῆς εἰρήνης ἐκέρδησεν ἔδαφος λυθείσης τῆς ἀγγλορωστικῆς διενέξεως διὰ διαιτησίας. Τὸ διεθνὲς δικαστήριον ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς Ἀγγλίας κρίναν ὅτι ὁ ρώσσος ναύαρχος ἀφρόνως καὶ ἀδικαιολογήτως ἐπέτεθή κατὰ τῶν ἀλιευτικῶν πλοίων. Ἀπεσοβήθη δεινὴ σύρραξις καὶ μέγας πόλεμος ὅστις ἐπὶ στιγμὴν ἐθεωρήθη ἀναπόφευκτος. Κατέστη σχεδὸν ἀναπόφευκτος, καὶ θὰ ἔξερρήγνυτο ἀν μὴ ἐπροτείνετο ἡ διαιτησία, διότι ἡτο σφοδρὰ ἡ ἔξεγερσις τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοῦ ἀπεσοβήθη ὅμως διὰ τοῦ θριάμβου τῶν μετριοπαθῶν στοιχείων ὃ ἐστι διὰ τῆς σωφροσύνης. "Οπού ὑπάρχει ἀπούσια ἡ ἀτονία τῶν μετριοπαθῶν στοιχείων ἐκεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἀνθρώπου διατρέχουσι κίνδυνον μέγαν. Εὐτυχῶς διὰ τὴν Ἀγγλίαν, διὰ τὴν Ῥωσίαν καὶ διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα ἡ σύνεσις τῶν εἰρηνοποιῶν ἐνίκησε, τὸ μέγα ἰδεῶδες τῆς διαιτησίας ἐκέρδησε καὶ οὐδὲν ἡ τιμὴ ἐμειώθη. Τὸ ὅτι ἡ σύνεσις πάντοτε ἐν Ἀγγλίᾳ νικᾷ, καὶ κατὰ τοὺς σφοδροτέρους τῶν σάλων, τοῦτο εἶνε ἐγγύησις βελτιώσεως παντὸς ὅτι καταδικάσιμον υἱὸν ἐπικρατεῖ εἴτε ἐν Ἀγγλίᾳ εἴτε ἀλλαχοῦ. Τὴν βελτιώσιν τῶν ἀνθρωπίνων δὲν ἐγγυῶνται τὰ προγράμματα τῶν πολιτευομένων, ἄτινα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστου ὅζουν φιλαυτίας, πανουργίας καὶ ὑστεροβουλίας, ἀλλὰ ἡ σύνεσις, ἡ μετριοπάθεια καὶ ὁ ἀλτρονισμός. Τὰ τρία ταῦτα εἶνε τὸ ἀσφαλέστερον πρόγραμμα παντὸς ἔθνους θέλοντος νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπιξῶν οἰασδήποτε διασαλεύσεως, τὰ δὲ πρωθύστερα προγράμματα τῶν πολιτευομένων εἶνε φορὰ κατὰ κρημνῶν.

Εὑρύτατον ἐνδιαφέρον ἐκίνησαν ἐν πλείσταις χώραις μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν μας τὰ ἐν τῇ ΕΡΕΤΗ Δημοσιευθέντα περὶ τῶν φαινομένων τοῦ πνευματισμοῦ. Κατὰ τὴν τελευταίαν τριμηνίαν προέβημεν εἰς ἐρεύνας αἵτινες ἥγανγον ὥμας εἰς φαινόμενα λίαν ἀξιοθαύμαστα, ἀλλ' ἀντὶ νὰ τὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα προτιμῶ προηγουμένως νὰ ἀσχοληθῶ δι' ὀλίγων εἰς τὰς προτεινομένας πρὸς ἔξηγησιν τῶν φαινομένων θεωρίας. Μέγας εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν συσταρευθεισῶν παρατηρήσεων

καὶ τῶν φαινομένων ἄτινα οἱ διάφοροι ἐρευνηταὶ ἔχουσιν ἀναγράψει καὶ ταξινομήσει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδεμίᾳ τῶν προβαλλομένων θεωριῶν εἶνε ἱκανοποιητική. Τὰ φαινόμενα εἶνε ἀναμφισβήτητα, ἀλλ' ἀνεξήγητα. Τῆς ἔξηκριβωμένης ἐπιστήμης ἡ στάσις ἀπέναντι τῶν φαινομένων τούτων εἶνε ἐν συνόλῳ ἡ προσήκουσα. Μὴ δυναμένη νὰ τὰ ἐξηγήσῃ οὕτε τὰ ἀπορρίπτει οὕτε τὰ πολιτογραφεῖ μεταξὺ τῶν γνωστῶν τῆς φάκτων. Καὶ ἡ στάσις αὕτη εἶνε πολὺ διάφορος τῆς στάσεως ἣν ἐτέρει πρὸ τριακονταετίας. Τότε ἡ ἐπιστήμη ἀπέρριπτε πάντα τὰ φαινόμενα ταῦτα ὡς κατώτερα παντὸς λόγου. Σήμερον διστάξει καὶ διαπορεῖ καὶ σταθμίζει τὰς παντοίας θεωρίας. Λίαν εἰκότως ἀπορρίπτει τὰς θεωρίας διότι οὐδεμίᾳ αὐτῶν κατορθούνει νὰ καταναγκάσῃ ὥμας νὰ δεχθῶμεν ὅτι προτείνει. Ἀτομικῶς ἐννοεῖται δύναται τις νὰ δεχθῇ τὴν θεωρίαν ἡτις τὸν ικανοποιεῖ, ἀλλὰ ἡ ἀτομικὴ ικανοποίησις δὲν εἶνε ἀπόδειξις, καίτοι διὰ τὸν ικανοποιούμενον εἶνε ἡ θικὴ ἀπόδειξις, ἀμοιρος ὥμως ἐπιστημονικῆς ἀξίας. Ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ ἀρκεσθῇ εἰς ἡθικὰς ἀπόδειξεις, ἀλλ' ἡ στάσις ἣν τηρεῖ σήμερον παραβαλλομένη πρὸς τὴν στάσιν ἣν ἐτέρει πρὸ τριακονταετίας μαρτυρεῖ βελτιώσιν τοῦ τρόπου τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως. Οὐδεὶς σήμερον δοτις εἶνε ἐνήμερος τῶς ψυχολογικῶν ἐρευνῶν δύναται νὰ ἐκλάβῃ ὡς παράφρονα τὸν ἀσχολούμενον εἰς ἔξακριβωσιν θεωρίας τινος ἔξηγούσης τὰ πρὸ ὥμαν φαινόμενα. Πρὸ τριακονταετίας ὥμως ὁ οὕτω ἀσχολούμενος ἐθεωρεῖτο παράφρων ὑπὸ τῆς πλειονότητος. Ὁ Ῥισέ, καθηγητὴς τῆς φυσιολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων, εἶνε εἰς τῶν διαπρεπεστέρων οἵτινες ἀσχολούνται εἰς τὴν ἔξακριβωσιν μιᾶς θεωρίας. Καὶ τὰ μὲν φαινόμενα ἄτινα χρήζουσιν ἔξηγηματικῆς θεωρίας εἶνε γνωστά, ἵδιως διαφημισθέντα διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητοῦ Μάγερς περὶ οὐ ἡ ΕΡΕΤΗ Πέρυσιν ἡσχολήθη· ἀρκεῖ ἐπομένως ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρω τὰ κυριώτερα οἷον ἀντικείμενα κινούμενα ἀφ' ἑαυτῶν, χείρας ἐνίων ἀνθρώπων, εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐπιδεικτικῶν, γραφούσας καὶ ἱχνογραφούσας ἀφ' ἑαυτῶν, ἐμφανίσεις φώτων ἐκ τοῦ κενοῦ, ψυχοφαμέιας, μορφᾶς ἀοράτους φωτογραφουμένας, ἀρώματα αἰφνήδια ἀγνώστου πηγῆς, τελεπαθείας, μουσικᾶς

έκτελέσεις κατ' ἔμπνευσιν, μεταπροσωπήσεις, ἐπικομιδὰς καὶ ἄλλα. Ὁ Ρισὲ συγκεφαλαιοῦ ὁ ἔξῆς τὰς προτεινομένας ὑπόθεσεις πρὸς ἔξηγησιν. "Ολαὶ, λέγει, εἰνε ὁδυνηρῶς ἀνεπαρκέν. Φαίνεται λίαν πιθανὸν ὅτι ὑπάρχουσι δυνάμεις τινες ἐπενεργοῦσαι ἐπὶ τῆς ὥλης καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Δυοῖν θάτερον· αἱ δυνάμεις αὗται ἡ εἰνε ἀνθρώπιναι ἡ ἀλλότριαι. Ἐάν μὲν εἰνε ἀνθρώπιναι, ἡ ὑπόθεσις τότε εἰνε ὅτι ὁ ἡμέτερος νευρικὸς ὄργανισμὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἔξωτερικεύεται διὰ τηλεκινητικῆς ἢ ἀνεπαφοῦς ἐνεργείας, καὶ νὰ ἀντιλαμβάνεται διὰ τηλεπαθητικῆς λειτουργίας. Ἐάν αἱ ἐπενεργοῦσαι δυνάμεις εἰνε ἀλλότριαι τοῦ ἀνθρωπίνου, τότε ἡ ὑπόθεσις εἰνε ὅτι θὰ ὑπάρχουν διάνοιαι ἰκαναὶ νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὸν ἀνθρώπινον κόσμον μας, διὰ κινήσεως τῶν ὑλικῶν ἀντικειμένων καὶ δὶς ἐπενεργείας ἐπὶ τῶν στοχασμῶν μας. Ἡ δευτέρα αὕτη ὑπόθεσις περικλείει δύο ἀλλας. Δυοῖν δηλαδὴ θάτερον· αἱ διάνοιαι αὗται ἡ εἰνε ἀνέκαθεν καὶ μονίμως ἀλλότριαι τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εἰνε διάνοιαι ἀνθρώπων οἵτινες ἀλλοτέ ποτε ἔζων ἐν τῷ κόσμῳ μας· εἰνε δηλαδὴ ἡ φύσει ἀσώματα ὅντα (δάιμονες ἡτοι ἄγγελοι) ἡ ψυχὴ προσηγόριστων ἐν μέσῳ ἡμῶν. Αἱ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς θεωρίας ταύτης εἰνε πλεῖσται· ἀφ' ἔτέρου δὲ ἡ θεωρία ὅτι πάντα τὰ φαινόμενα δέον νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν καθαρὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν, εἰνε ἀπάραδεκτος. Ὁστε δῆλαι αἱ ὑπόθεσεις ἀνάγονται εἰς τρεῖς θεωρίας ἑκάστη τῶν ὅποιων εἰνε ἀπίθανος ἢ ἀνεπαρκῶς στηριζομένη. Ἐχομεν λοιπὸν τὸ δικαίωμα νὰ προτείνωμεν νέαν τινα θεωρίαν ὅτι δηλαδὴ τὸ προσεχὲς μέλλον ἀναμφιβόλως θὰ μᾶς ἔξηγήσῃ σαφῶς τὸ πράγμα. Νέα φάκτα θὰ προκύψωσι μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἀναμφιβόλως· καὶ ἡ πιθανότης εἰνε ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ μορφώσωμεν ἀποχρῶσαν ὑπόθεσιν ἥτις ἵσως δὲν θὰ ταύτιζεται μὲ καμμίαν τῶν εἰρημένων τριῶν θεωριῶν, καὶ δὲν εἰνε ἀπίθανον νὰ εἴναι αὐτὴ ἡ ἀληθής. Πολὺ πιθανὸν νὰ εἴναι ἀπλούστατη, ἀλλὰ τὸ γε νῦν εἰνε ἀσύλληπτος, ἀκριβῶς ὡς ἡ θεωρία τοῦ Κέπλερ, καὶ ἡ χημικὴ θεωρία πρὸ τοῦ Λαβοαζέ, καὶ ἡ θεωρία τοῦ ἡλεκτρισμοῦ πρὸ τοῦ Ἀμπέρ, Φαραδαίη, Μάξινελ, καὶ Χέρτς. Ἡ μόνη ἀραι ἐπιστημονικὴ στάσις εἰνε· ἐρευνητέον.

Μία ἐργάτρια ἐπὶ κεφαλῆς διαδηλωτῶν ἀπέργων διαβαίνουσα τὴν ἀχανῆ ἔπαυλιν τοῦ δουκὸς Σώδερλαν διέταξε τὸν ἀκολουθούντας νὰ κατεδαφίσωσι τοὺς φραγμούς. Ὁ δούξ τὴν κατήγειλεν ἐπὶ παραβιάσει τοῦ ἀσύλου τοῦ ἰσχυριζόμενος (καὶ ἀποδείξας) ὅτι ἡ ὁδὸς δὶς ἡσιοὶ διαδηλωτῶν διέβησαν ἡτοι ἰδιοκτησία του. Ἡ γυνὴ ἀντέκρουσε προσαγαγοῦσα μάρτυρας οἵτινες ἐβαίνωσαν ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὰ πέριξ χωρία

έθεώρουν τὴν ὁδὸν ὡς δημοσίαν λεωφόρον, καὶ εἰς ἐννευηκοντούτης κατέθεσεν ὅτι ἐνθυμεῖτο διαβὰς πολλάκις αὐτὴν πρὸ ὄγδοηκοντα ἐτῶν. Οἱ ἔνορκοι διασκεφθέντες ἐπὶ δύο καὶ ἡμίσειαν ὥρας ἀπεφάνθησαν κατὰ τοῦ δουκός. Ὁ δὲ πρόεδρος ἐπειποτες ὅτι καίτοι ἡ ὁδὸς εἰνε ἰδιοκτησία τοῦ δουκὸς πρὸ ἐκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν, οὐχ ἡττον τὸ δημόσιον ἀπέκτησε τὴν ἔξιν νὰ διέρχεται δι' αὐτῆς πρὸ ὄγδοηκοντα ἐτῶν ἐν τῷ διαστήματι τῶν ὅποιων ὁ δούξ οὐδέποτε ἐναντιώθη. Αὐτὸν τὸ ἐστημένωσα διότι ἥκουσα πολλάκις Ἑλληνας λέγοντας ἐπιπολαίως ὅτι οἱ ἄγγελοι εἰνε δουλόφρονες καὶ λατρεύουσι τοὺς ἀριστοκράτας καὶ τοὺς πλουσίους. Ὁ δούξ Σώδερλαν εἰνε ἐκ τῶν κορυφαίων ἐν ἀριστοκράταις καὶ πλουσίους καὶ ἡ οἰκογένεια του παρέσχε εἰς τὸ ἔθνος ἡρωικὰς ἐκδουλεύεσις, εἰνε δὲ λίαν ἴσχυοντα. Ποία ἐργάτρια κατόπιν προσομοίας πράξεως κατά τινος τῶν παρ' ἡμῖν τοὺς Ἑλληνούς "ἰσχυρῶν" θὰ εὑρισκε δίκαιον εἰς Ἑλληνικὸν δικαστηρίου; Θὰ εὑρισκε ξύλον ἐν ἀστυνομικῇ τινι τρωγλῇ, ἡ καὶ ἐν πληθυσμῷ ἀγορᾷ, διότι εἰς τοιοῦτο τι συνίσταται ἡ νεοελληνικὴ ἰδέα περὶ ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας φρονήματος.

"Ἡ βιονομικὴ στοὰ ἡδὴ ὑφίσταται καὶ οὕτω διόθετος τῆς ΕΡΕΤΗΝΗΣ ἐπραγματοποιήθη. Πλείστων μελῶν φωτογραφίαι μᾶς ἐστάλησαν καὶ πλαισιωθεῖσαι ἀνηρτήθησαν εἰς τὸν θάλαμον. Εὐελπιστούμενον δὲ τὰ ἄλλα μέλη θὰ ἀποστέλνωνται τὰς εἰκόνας των ὅποιων τάχιστα, καὶ προσέτι θὰ παρορύψωσι καὶ ἀλλούς νὰ ἐγγράφωνται μέλη τῆς Βιονομικῆς Ἐταιρίας ἔχογοντες αὐτοῖς τὰ πλεονεκτήματα τοῦ σωματείου καθὼν τῆς ΕΡΕΤΗΝΗΣ τοῦ ἱανουαρίου ἀναπτύσσομεν. Ἡ ἐτησία καταβαλλὴ παύτως μέλους εἰνε πέντε δραχμαῖ. Προσεχώς θὰ ἀποστέλνωμεν τὰ οἰκεῖα διπλώματα. Ἡδὴ τὰ γραφεῖα τῆς ΕΡΕΤΗΝΗΣ μετρηθήσαν εἰς τὸ αὐτὸν οἰκημα ἔνθε καὶ ἡ βιονομικὴ στοὰ καὶ ἡ κατοικία τοῦ διευθυντοῦ. Τὸ οἰκημα περιστοχεύεται ὑπὸ κήπου, κείται ἐν τῇ ἀρίστη συνοικίᾳ τῆς Ὀξφόρδης καὶ φέρει τὸ εὐελπίτη διάνοιαν. Ἐάλθομεν τόσῳ πολλάς ἐπιστολῶν ἐν ἀναφορᾷ πρὸ τοῦ βιονομικοῦ κίνημα, πάσας ἐκφράζουσας ἑκτιμησαν καὶ εἰλικρινὴν ἐνθουσιασμόν, διότε δὲν ἡδυνθήμεν νὰ ἀπαντήσωμεν δικῆμα εἰς ὅλους. Πολλοὶ δὲν αἱ φωτογραφίαι κοσμοῦσι τὸν βιονομικὸν κύριον, θένθα πεποιθαμένοις ὅτι συγκεντροῦνται δυνήσεις ἄρκωντας, διλθιτότως καὶ σθένους, μᾶς ἀναγγέλλουσιν ὅτι εἰνε εὐδαίμονες ἀφ' ὅτου διευθύνουσι τὸν εὐμενεῖς στοχασμούς των πρὸ τὴν βιονομικὴν δεξαμενὴν τῆς Γηθούνης. Τινάς τῶν ἐπιστολῶν τούτων θὰ δημοσιεύσωμεν ἐν πρότῃ εὐκαιρίᾳ.

"Ἐρευνητὴς φυσιολόγος διὰ προσφάτου συγγραφῆς του καταδικάζει τὸν ὑπερβολικὸν ἔχηλον διὰ τὴν γυμναστικήν. Ἡ πρόοδος λέγει, τοῦ πολιτισμοῦ ἀνεπαισθήτως, ἀλλ' ὁριστικῶς, θέτει τους μυναίς τοῦ σώματος βαθμηδὸν εἰς ἀχρηστίαν καὶ εἰνε ἐνδείξεις τῆς τάσεως ταύτης αἱ διάφοροι ἐνοχλήσεις ἀς αἰσθάνεται εἰς τοὺς μυῶντας πᾶς ὁ πλησιάζων τὴν μέσην ἡλικίαν. Ὁ σωματικὸς ὄργανισμὸς καθίσταται περιπλοκώτερος καὶ οἱ μυῶνται δὲν χρησιμεύουν πλέον ὅπως ἀλλοτε, εἰς τὰ πρώτα στάδια τῆς ἔξελιξεως του ὅτε τῷ ἡσαν πολυτύπῳ εἰς τὰς ποικίλας αὐτοῦ χρείας. Ἡ ὑπερβολικὴ ἄρα προσπάθεια πρὸς ἀνάπτυξιν μυῶντων εἰνε πρωθύστερος καὶ σφαλερὰ καὶ διακυβεύει τὴν ὁμαλήν λειτουργίαν τοῦ ἀρτηριακοῦ

συστήματος. Τὸ μόνον οὖν ἐστι χρεία εἰνε ἡ κυκλοφορία ὑγιοῦς αἵματος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁξείδην καὶ μετρία τις ἀσκησίς οἷος ὁ περίπατος. Ὁ ἰδεώδης ἄνθρωπος ὑπὸ σωματικὴν ἐποψίαν εἰνε ὁ σχεδὸν ἀνευ μων.

Σημαντικὴν πρόοδον τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας μαρτυρεῖ τὸ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ Συντεχνιῶν. "Ἡ σημασία του ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐφέτος μὲν ἐψηφίσθη εἰς β' ἀνάγυρων διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας, πέρυσι δὲ ἐψηφίσθη διὰ μικρᾶς πλειονοψηφίας καὶ τῷ 1903 ἀπερρίφθη διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας. Ἡ αὔξουσα κραταίωσις τῆς ἐργατικῆς ψῆφου γίνεται οὕτω καταδήλως. Τὸ νομοσχέδιον κηρύσσει ὡς νόμιμον πρᾶξιν πᾶσαν προσπάθειαν τῶν ἀπέργων ὅπως ἐμποδίζωσι τρίτους ἀπὸ τοῦ νὰ δέχωνται ἐργασίαν ὡς ἀντικαταστάται ματαιούντες οὕτω τὸν σκοπὸν τῆς ἀπεργίας. Εἶνε ἀξιοσημείωτον τούτο διότι μόλις πρᾶξι των ἀπέργων ὑμίμοις πρᾶξις κὰν ἡ ἀπεργία. Ἡδὴ δχι μόνον ἡ ἀπεργία εἰνε νόμιμος, ἀλλα καὶ ἡ ἐν λόγῳ προσπάθεια, καὶ δὴ εἴτε ὑπὸ ἑνὸς μόνου ἀπέργουν καταβαλλομένη, εἴτε ὑπὸ πολλῶν κοινῆς συνενοήσει συμπραττόντων πρὸ τοῦτο. Τὸ νομοσχέδιον προσέτι προνοεῖ ὅπως ἐν περιπτώσει ἀπεργίας τὸ ταμεῖον τῆς συντεχνίας προστατεύεται κατὰ τῶν τυχῶν ἐπιβούλευμένων αὐτὸν κεφαλαιούχων.

Τὸ σατυρικὸν περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου, Punch ὅπερ πάντοτε εἰνε φαιδρόν, χαριτολόγον καὶ ἀβρόν, εὐφυῶς συνεδύσας πρὸ τυνὸς τὸ "Ἑλληνικὸν ζήτημα" τῆς Οξφόρδης μὲ τὴν ὑπουργικὴν κρίσιν τῶν Ἀθηνῶν συμπεράναι δῆθεν ὅτι τόσῳ ἐπέδρασεν ἡ ψηφοφορία τῆς συγκλήτου ἐν Οξφόρδῃ ὅστε ἔσχεν ὡς ἀντίκτυπον τὴν πτῶσιν τῆς κυβερνήσεως ἐν Ἀθήναις. "Απαξ ἡ Ἑλλὰς ἔπαιξεν δῆλα τὰ χαριά της πᾶν ἀληνικὸν ζήτημα πλέον δύναται μόνον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν· καὶ ἵσως διὰ τοῦτο ἐπενοήθη καὶ τὸ ἀρχαιολογικὸν συνέδριον ἐν Ἀθήναις. 'Αλλ' εἰνε παρήγορον ὄπωσδήποτε ὅτι καθὰ δεικνύει ἡ τέλευταία τριμηνία, τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, ὑπὸ μίαν ἡ ἀλλην μορφήν, εἰνε ἀειθαλές. "Οχι μόνον τὰ δύο εἰνε πανεπιστήματα θριαμβευτικῶς ἐψηφίστησαν τὴν διατήρησιν τῆς ἐλληνικῆς γλωσσῆς ὡς ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ δράματα παριστάνονται ἀπὸ τῶν ἀγγλικῶν θεάτρων ὡσανελ τὸ δημόσιον ἡτοι ἐπιθαλές. "Οχι μόνον τὰ δύο εἰνε πανεπιστήματα θριαμβευτικῶς ἐψηφίστησαν τὴν διατήρησιν τῆς ἐλληνικῆς γλωσσῆς ὡς ὑποχρεωτικοῦ μαθήματος, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ δράματα παριστάνονται ἀπὸ τῶν ἀγγλικῶν θεάτρων ὡσανελ τὸ δημόσιον ἡτοι ἐπιθαλές. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πολλάκις πειθαρχικὴ ὑπακοή τοῦ ἀγνοούντος πρὸ τὸν εἰδότα, τοῦ ἀναρροδίου πρὸ τὸν δράματον. Ἐνδοσ ὁ ἀνθρωπος εἴτε κεφαλαιούχος τοῦ ἀνίσου ἀξίας εἰνε φυσικῶν νὰ εἴναι ἀνίσος καὶ πλούτος μας, ἀλλὰ ὅτι ἡ δικαιοσύνη διάνοιας, ὑπὸ διάνοιας, δημόσιος πλούτον. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πολλάκις πειθαρχικὴ ὑπακοή τοῦ ἀγνοούντος πρὸ τὸν εἰδότα, τοῦ ἀναρροδίου πρὸ τὸν δράματον. Ἐνδοσ ὁ ἀνθρωπος εἴτε κεφαλαιούχος τοῦ ἀνίσου ἀξίας εἰνε φυσικῶν νὰ εἴναι ἀνίσος καὶ πλούτος μας, ἀλλὰ ὅτι ἡ δικαιοσύνη διάνοιας, ὑπὸ διάνοιας, δημόσιος πλούτον. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πολλάκις πειθαρχικὴ ὑπακοή τοῦ ἀγνοούντος πρὸ τὸν εἰδότα, τοῦ ἀναρροδίου πρὸ τὸν δράματον. Ἐνδοσ ὁ ἀνθρωπος εἴτε κεφαλαιούχος τοῦ ἀνίσου ἀξίας εἰνε φυσικῶν νὰ εἴναι ἀνίσος καὶ πλούτος μας, ἀλλὰ ὅτι ἡ δικαιοσύνη διάνοιας, ὑπὸ διάνοιας, δημόσιος πλούτον. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πολλάκις πειθαρχικὴ ὑπακοή τοῦ ἀγνοούντος πρὸ τὸν εἰδότα, τοῦ ἀναρροδίου πρὸ τὸν δράματον. Ἐνδοσ ὁ ἀνθρωπος εἴτε κεφαλαιούχος τοῦ ἀνίσου ἀξίας εἰνε φυσικῶν νὰ εἴναι ἀνίσος καὶ πλούτος μας, ἀλλὰ ὅτι ἡ δικαιοσύνη διάνοιας, ὑπὸ διάνοιας, δημόσιος πλούτον. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ὑποστηρίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πολλάκις πειθαρχικὴ ὑπακοή τοῦ ἀγνοούντος πρὸ τὸν εἰδότα, τοῦ ἀναρροδίου πρὸ τὸν δράματον. Ἐνδοσ ὁ ἀνθρωπος εἴτε κεφαλαιούχος τοῦ ἀνίσου ἀξίας εἰνε φυσικῶν νὰ εἴναι ἀνίσος καὶ πλούτος μας, ἀλλὰ ὅτι ἡ δικαιοσύνη διάνοιας, ὑπὸ διάνοιας, δημόσιος πλούτον. "Οχι μόνον δὲν ισχυρίζομαι ὅτι εἰμεθα δῆλοι ἵστησ ἀξ

νὰ μὴ ἐπιτρέπεται οὐτε εἰς τὸν ἔργατην νὰ παραβάζῃ τὴν περιουσίαν τοῦ κεφαλαιούχου οὐτε εἰς τὸν κεφαλαιούχον νὰ παραβάζῃ τὴν περιουσίαν τοῦ ἔργατου, καὶ δοῦ ή ἀξία τοῦ ἔργατον ἀναπτύνσεται τόσῳ δέον νὰ αὐξάνῃ ὡς εἰς αὐτὴν ἀντιστοιχῶν πλούτος, καὶ οὐδεὶς δέον νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ ἀνατρέψῃ τὸν νόμον τοῦτον. Οὐδεμία κοινωνία δύναται νὰ προκόψῃ ἐὰν ἐμφωλεύωσιν ἐν αὐτῇ ἀνατρεπτικά στοιχεῖα. Ἀνατρεπτικὰ δὲ στοιχεῖα εἶνε οἱ κεφαλαιούχοι οἱ παραβάζοντες ὅχι μόνον τὸν νόμον τὸν ἀπαυτοῦτα ἵνα πᾶς ἔργατος ἀπόλαμψάνη ἀντιστοίχως πρὸς τὴν ἀξίαν του, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον τὸν ἀπαυτοῦτα ἵνα ἡ ἀξία τοῦ ἔργατου διηγεκός αὐξάνῃ. Βεβαίως καθιερουμένου ὅτι ἡ περιουσία τοῦ ἔργατου εἶνε ἀπαραβίαστος, οἱ κεφαλαιούχοι θὰ στερηθῶσι τῆς τόσης πλουτιουμικῆς δυνάμεως ἣν συγκεντροῦσιν εἰς ἑαντούς, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τούτο δὲν εἴνε ποσός λυπηρόν. διότι ταῦτο χρόνιος μετὰ τὸν τοιούτου ἀποτέλεσματος θὰ ἐπέλθῃ καὶ τὸ ἀλλο ἀποτέλεσμα ὅτι θὰ ἐκλείψῃ ἡ ἀτονία καὶ ἡ ἀπορία ἡ μαστίζουσα τὸν ἔργατικον κόσμον. Πολλαὶ ἀκροπολεῖς τῆς Ἀπολαύσεως θὰ πέσωσιν, ἀλλὰ ταῦτοχρόνιος καὶ πολλαὶ ἔσταις τοῦ Μόχθου θὰ ἐκλείψωσι. Τοιούτον ἀποτέλεσμα εἴναι εὐκτάνον καὶ δὲν δύναται εἰμὶ γηθούντων νὰ φέρῃ εἰς τὴν ψυχὴν παντὸς ἔχοντος ἀνθρωπισμὸν ἡ ἐπαγγελία ὅτι μὲ τὴν μείωσιν τῆς ἐπικρατούνσης λατρείας τῶν ἀπολαύσεων θὰ μειωθῇ καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα δουλεία εἰς τὸν μάχθον. Εἶνε μέγα δυστύχημα καὶ περικλείει μέγαν κίνδυνον ἡ φρικτή αὐτῇ μαγγανεία ἢ ἔξασκον ἐπὶ τὸν πνεύματος τῶν ἀνθρώπων τὰ χρήματα. Οἱ υπωταύρως τῶν, τὸ κράτος τῶν ἔφθασεν εἰς σημεῖον ἀπειλούντας φρένας τοῦ ἀνθρώπινον γένους. Εἶνε καιρὸς νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν Ἑργασίαν μέρος τοῦ γόνητρου ὅπερ ἔξασκον τὰ χρήματα καὶ εἴμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἥσαν δλβώτεροι οἱ πλούσιοι ἐφ' ὃν ἡ ἐργασία θὰ ἔξησκει τὸ γόνητρὸν της. Ἀκριβῶς ἡ προκειμένη ἔρευνα ἀφορᾷ νὰ σώσῃ τοιοντοτρόπως καὶ τὸν πλούσιον οἵτινες θὰ εὑρηγετοῦντο ἐπιδιόμενοι εἰς ἔργασίαν, καὶ τοὺς ἀπλούστους οἵτινες θὰ εὐρηγετοῦντο μετέχοντες τῆς δυνάμεως τοῦ πλούτου. Τοιαῦτης μεταμορφώσεως ἐπιβαλλομένης, δὲν εἴνε, ἐπαναλέγω, ἐπαίσχυντον ὅτι τιμῷν δὲλ τοῦ ἀγνοῦ δύναμος τῆς ἐπιστήμης τὰς τρεχούσας δοξασίας τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας; Ἐπείγουμαι μάλιστα νὰ προσθέσω ὅτι δὲν εἴνε μόνον ἐπαίσχυντον, ἀλλὰ καὶ ἀνατρεπτικὸν παντὸς ἱεροῦ συναυτιθμάτος. Εἶνε τι τερατώδες νὰ καταρτίζωμεν συστηματικὴν ἀνάρεσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας ἢν ἐπισήμως πρεσβεύομεν. Πάσαι αἱ γραφαὶ ἀσ (διὰ τῶν χειλέων μας) πρεσβεύομεν ὡς θελαί, ὅχι μόνον στιγματίζουσι τὴν ἀγάπην τοῦ χρήματος ὡς τὴν ρίζαν παντὸς κακοῦ καὶ ὡς εἰδωλολατρείαν ἢν ἡ Θεότης μυστάτεται, ἀλλὰ καὶ διαδηλώνουν ὅτι ὁ μαμμωνισμὸς εἴνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος καὶ δῶλας ἀσυμβίταστος πρὸς τὴν χρηστότητα καὶ τὸν ἀνθρωπισμόν, ὅπουντόπετε δὲ ἀναφέρουσι χρήματα καὶ πλούσιους τὸν ἀναφέρουσι μὲ κέφαρους φρίκης καὶ καταδίκης. Καὶ ὅμως ἡμεῖς τὶ πράττομεν; Συνονθυλεύομεν μεθόδους τινας χρηματισμού καὶ ἀποκαλούμεν αἰτάς ἐπιστήμην τὸν πλούτον, σπουδαίως ἀνακηρύσσοντες ὅτι αὐτὴ καὶ μόνη θὰ μᾶς δόηγήσῃ εἰς τὴν ἔθνικὴν δλβιότητα! Εἰς τὴν ἔθνικὴν δλβιότητα θὰ δόηγήσῃ ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἐφ' δοῖο Βασίζεται ἐπὶ τῶν ὁστῶν ἰδεῶν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, καὶ τῶν αἰωνίων ἀρχῶν ἐν δύναμι τῶν ὅποιων ἀναγνωρίζεται ἡ ἀξία παντὸς ἀνθρώπουν καὶ διακρίνεται ἡ ἀληθῆς ζώσα ἀξία παντὸς πράγματος. Διότι δὲν ἀπαιτεῖται μεγάλη φιλοσοφία νὰ ἐννοηθῇ ὅτι οὐδὲν πράγμα ἔχει ἀξίαν ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου. "Ο, τι ἐλέθη περὶ ἀξίας ὑπὲ τῶν οἰκονομοδόγων μέχρι τοῦδε εἴνε ἀνεπαρκές, ἀσφατεὶς καὶ ἀστήρικτον. Οὐδεὶς ἀκόμη ἡδυνθήτη νὰ δύσῃ τὸν ὄρισμὸν τῆς ἀξίας οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ διατυπώσῃ νόμημα τι περὶ ἀξίας ἰκανοποιούν τὴν ἀντιληφθείαν. 'Ἐφ' ὅσον ἔξαρτάται ἀπὸ τὴν λεγομένην ἐπιστήμην τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, πράγματα οὐδεὶς γνωρίζει τί ἐστιν ἀξία, καὶ μολοντοῦτο οἱ οἰκονομοδόγοι ἐπὶ αὐτὸν τοῦ ἀκατανοήτου οἰκοδομούσιν ἐπιστήμην ἄγοντες, κατὰ λογικὴν ἀνάγκην, εἰς παράλογα συμπεράσματα ὡς, φερὲπειν, τοῦτο ὅτι πάντα τὰ χρειώδη δημιουργοῦνται ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὃν παλῶνται, ὅχι καταναλίσκονται. Κατ' αὐτοὺς ἀξίας εἰσὶν μόνα ἔκεινα τὰ πράγματα ἀπίνα δύνανται νὰ ἀνταλλάσσονται. Κατὰ λογικὴν συνέπειαν, ἐὰν τὰ πρηδάμα δύο πλούτων δὲν δύνανται νὰ ἀνταλλαχθῶσι δὲν ἔχουνται ἀξίαν. 'Ο Μίλλ, εἰνε ἀληθές, βασίζει τὴν περὶ ἀξίας θεωρίαν του ἐπὶ τῆς χρησιμότητος καὶ ἀρεστότητος τοῦ ἀνταλλασσομένου πράγματος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἔχει σαφῆ γνώμην περὶ χρησιμότητος καὶ ἀρεστότητος. 'Ἐν πρᾶγμα εἴνε χρήσιμον ὅχι ἀπλῶς ἔνεκα τῆς ἴδιας του φύσεως, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἡμιποροῦν νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτοῦ τοῦ πράγματος. 'Υπόθεσις ἵπποι δὲν οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπεινύσῃ, ἡ ξέφος δὲν ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ κτυπήσῃ, ἡ τροφή δὲν οὐδεὶς δύναται νὰ φάγῃ. Τοιάντα πράγματα οὐδένες χρησιμότητας ἔχουνται. 'Η χρησιμότης τοῦ πράγματος ἔξαρταίται ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἢν ὁ ἀνθρωπός δύναται νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τοῦ. 'Ἐπίσης προκειμένου περὶ ἀρεστότητος. 'Η ἀρεστότητης παντὸς πράγματος ἔξαρτάται ὅχι ἀπλῶς ἐκ τῆς φύσεως του, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων οὓς δύναται τὸ πρᾶγμα αὐτὸν νὰ εὐαρεστήσῃ. Μίλα ὡραία εἰκὼν πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἀρκετὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ικανῶν νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ὡραίωτά της, ἀλλως ἡ ἀξία της μένει μικρά. 'Ἐν ἀλλαζέσθαι τῆς ἀκταίδευσις καὶ ἀνάπτυξης τῶν ἀνθρώπων δίδει ἀξίαν εἰς τὰ ὡραῖα καὶ χρήσιμα πράγματα, διότι μόνοι οἱ εἴπαιδεντος καὶ ἀνεπιγυμνέοντος δύνανται νὰ τὰ ἐκτιμήσωσιν. 'Ανθρωπίνην ἀνάπτυξις σημαίνει ἀνθρωπισμόν, ἡθικήν, καὶ ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ οἰκονομία πραγματεύεται περὶ πλούτου, πλούτος δὲ ὑπάρχει μόνον ὅπου ὑπάρχει ἀνθρωπίνη ἀνάπτυξη, τούτεστιν ἀνθρωπισμὸς καὶ ἡθική, διὰ νὰ εἴνε ἐπιστήμη γητσία τοῦ πλούτου πρέπει νὰ βασίζεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς ἡθικῆς. Δὲν δύναται νὰ πειρωρίζεται εἰς τὸν νόμους τοῦ χρήματος, πρέπει νὰ ἐρευνᾷ τὸν νόμους τοῦ βίου. Τὸ χρῆμα ἀνέν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ἀξίαν, καὶ εἴνε πρόδηλος ὅτι εἰς μάτην ζητοῦν νὰ ἔξηγησουν οἱ οἰκονομοδόγοι τί ἐστιν ἀξία. Πρέπει νὰ διῆρης ὅπ' ὅψιν τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ συλλάβῃς σαφῆ ἴδεαν περὶ ἀξίας. 'Η ἀξία εἴνε ὑγεία, ἡ ὑγεία εἴνε ἀξία, ὡς δεικνύει ἐπιμολογικῶς καὶ ἡ λατυνική λέξην ναίτο γῆτις σημαίνει σθένος συνάμα καὶ ἀξίαν. 'Ο, τι δύναται νὰ μᾶς κάμη σθεναρούς αὐτὸν ἔχει ἀξίαν. 'Η ἐλληνική λέξη ἐπίσης εἴνε σημαντική. 'Ἄξια σημαίνει δύναμιν ἄγονταν. 'Ἐὰν πρᾶγμα τι δὲν ἀγη ἡμᾶς εἰς τὴν ζωὴν, δὲν ἔχει ἀξίαν. 'Ἐὰν ἀπάγγῃ ἡμᾶς μακράν τὴν ζωῆς εἴνε ἀνάξιον. 'Ἐφ' ὅσον ἀγόμεθα ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω, τὰ πράγματα δίνων ἀγόμεθα καὶ δί νων οἰκοδομεῖται ἡ ἀνθρωπίνη ἀγωγή μας, ἀποτελούσι τὸν πλούτον μας—πλούτον οὗ ἐσμὲν ἄξιοι καὶ οὐ τὰ συστατικὰ εἴνε δλα πράγματα ἄξιαν. 'Η ἐπιστήμη γῆτις θὰ ἐδίδασκε τὰ ἔθνη νὰ ποθῶσι, ἐπιδιώκωσι καὶ δημιουργῶσι τοιούτου πολιτικῆς οἰκονομίας, θὰ ἡτο δηλαδή ἡ Βιονομία διακρινομέτη ἀπὸ τὴν Φευδή πολιτικὴν οἰκονομίαν, ὅπως ἡ ἀστρονομία διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀστρολογίαν καὶ ἡ λατρικὴ ἀπὸ τὴν ἔξορκιστικήν. 'Η ἀληθής ἐπιστήμη τοῦ πλούτου θὰ ἐδίδασκε τὰ ἔθνη νὰ ἀποτροπίασται καὶ ἀπαξιώσται πάντα, ἀπὸ τὸν οὐδὲν πράγματα ἄξιαν. 'Η ἐπιστήμη γῆτις καταστροφήν. Τὸ διτί σήμερον τὰ ἔθνη ἀποδίδονται ἀξίαν εἰς ἀνάξια καὶ ἀρνοῦνται νὲ ἀποδύσωσιν ἀξίαν εἰς πολύτιμα πράγματα, τοῦτο τὸ γεγονός ἐλέγχει περίοδον νηπιότητος τῶν ἔθνων. 'Οταν ἔξει αὐτῆς ἐξελθωσι τὰ ἔθνη θὰ διακρίνωσιν ὅτι

χρωματιστά ή λαμποκοπούντα λιθάρια δὲν είνε πέπιστα χρωματιστά, καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου ὁ ἄηρ, τὸ φῶς, ἡ κοθαριότης, είνε ἀπείρως μείζονος ἀξίας ή διοι πολύτιμοι λίθοι, καὶ ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἐπὶ γῆς χρυσίον καὶ πᾶν τιμαλφές μετάλλον δὲν είνε ποστούς λαζανίου πρὸς τὰ ψυχικὰ ἔκεινα ἀγαθὰ δι' ὃν καὶ μόνον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ είνε πλούσιος, τὰ ἀγαθὰ δὲ ταῦτα είνε ἡ ἀγάπη, ἡ ἐρήνη, ἡ σύνεσις, τὸ θάρρος, ἡ γηθοσύνη, ἡ πρὸς τὰ ἀνώ ἔφεσις, καὶ ἡ πρὸς τὰ πρόσω τάσις. Ἀντὶ τούτον διὰ τοῦ Μίλλα μᾶς λέγει “πλούσιος είνε ὁ ἔχων ἱκανὴν ποσότητα χρησίμων πραγμάτων.” Διὸ πράγματα ὀφείλει νὰ μᾶς κάμη καταληπτά, ἐκ τοῦ ἀνωθεὶς ὄρισμοῦ. Νὰ μᾶς ἔχηται τὸ νόημα τοῦ ῥήματος “ἔχειν,” καὶ τὸ νόημα τοῦ ἐπιθέτου “χρήσιμα.” Ὑπόθες λειψανὸν ἀγίον πρὸς δοὺς οἱ εὐλαβούμενοι αὐτὸν φέρουσι πάμπολλα πράγματα χρήσιμα καὶ ὡραῖα. Εἶνε ἀραγε ὁ ἄγιος ἔνεκα αὐτῶν τῶν πραγμάτων πλούσιος; Δηλαδὴ τὰ ἔχειν αὐτὰ τὰ πράγματα; Βεβαίως δὲν τὰ ἔχειν αὐτὰ οὔτε ὁ ἄγιος οὔτε τὸ δείψανόν του. Ποίον λοιπὸν βαθμὸν δράσεως δέοντα νὰ δεικνύῃ διὰ τὴν ἔπιπλον τὴν ἔπιπλον ὅτι ἔχειν τὰ πράγματα καὶ εἶνε πλούσιος; Ὡς ὑπόθεσις ἐπιβάτην καταποντιζομένου πλούτου περιζωνύντα περὶ τὴν ὁσφύν του ζώην ἐγκλείουσαν 250 ὄκαδας χρυσίου, μεθ' ἡς τὸ πτώμα εὑρέθη κατόπιν εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ἐρωτῶ ἐνῷ δὲ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐβυθίζετο, εἰχειν αὐτὸς τὸ χρυσίον, ἢ τὸ χρυσίον εἶχεν αὐτὸν; Ὡς ὑπόθεσις ὅτι ὅμοιον τι βάρος χρυσίου κτυπᾷ τὸν κτήτορα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προκαλεῖ αὐτῷ ἀνίστονος, παραλύσιν ἡ φρεοβλάβειαν. Ἐρωτῶ ἔχειν πλέον αὐτὸς τὸ χρυσίον; Τὸ ἔχειν λοιπὸν δὲν είνε πλάνων δύναμις, ἀλλὰ ἔξαρταν ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ζωῆς καὶ ὑγείας τοῦ ἔχοντος, καὶ συνίσταται ὅτι μόνον εἰς τὴν ποσότητα ἡ ἴδιοτητα τοῦ κατεχομένου πράγματος, ἀλλὰ προσέτι (καὶ δὴ κατὰ μείζονα βαθμὸν) εἰς τὴν ἀναφορικὴν καταλληλότητα καὶ ὑπηρετικότητα αὐτοῦ πρὸς τὸν κτήτορα, καὶ εἰς τὴν ζωτικὴν δύναμιν τοῦ κτήτορος ὅπως κάμη χρῆσιν τὸν πράγματος. Διόρθωσον λοιπὸν τὸν ὄρισμὸν τοῦ Μίλλα ὡς ἔξης: “Πλούσιος είνε ὁ ἔχων ἱκανὴν ποσότητα χρησίμων πραγμάτων καὶ δυνάμενος νὰ κάμη χρήσιν αὐτῶν. Εἶνε πονοδάκι διότι δύναμει αὐτῆς πλούτου πλέον δὲν ἔξαρταν ἀπλῶς ἐκ τοῦ ἔχειν αὐτὰ καὶ ἐκ τοῦ δύνασθαι. Οχι πλέον ἀπλὴ συστρέψις ὑλῆς, ἀλλὰ κυρίως συστρέψις ἱκανότητος καὶ ζωτικότητος ἀπαντεῖται ὥστε είνε τις πλούσιος. Μένει τώρα τὸ ἐπιθέτον χρήσιμα. Τί ἐννοοῦμει λέγοντες “χρήσιμα”; Δὲν ἀρκεῖ νὰ είνε πρᾶγμα τι χρήσιμον ἀπολύτως, διὰ νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα ἀξίαν. Πρέπει καὶ ὁ ἔχων αὐτὸν νὰ είνε ἀρκετὰ νοήμων καὶ εὐρύθυμος. Ἡ χρησιμότητα προβιβάζεται εἰς ἀξίαν μόνον ἐν ταῖς χεροῖ τοῦ ἀξίου. Η ἀληθὴς πολιτικὴ οἰκονομία (ἡ Βιονομία) ἀπονέμει τὸ ἀνταξίου πρᾶγμα εἰς τὸν ἀντάξιον ἄνθρωπον, καὶ προδῆλως δὲν ἀρκεῖ ἀριθμητική, ἀλλὰ ἀπαιτούνται πολλὰ ἀλλαγής γνώσεις πρὸς θεμελίωσιν τουατῆς ἐπιστήμης, ητις είνε ὅπτως ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν. Διόρθωσον λοιπὸν τὸν ὄρισμὸν τοῦ Μίλλα ὡς ἔξης: “Πλούσιος είνε ὅπτις ἔχων ἱκανὴν ποσότητα χρησίμων πραγμάτων ἔχει προσέτι ἱκανότητα νὰ κάμη χρῆσιν αὐτῶν καὶ είνε ἀμα ἀντάξιος αὐτῶν.” Κατόπιν τοῦ ὄρισμοῦ τούτου πονούς εἴναι τῶν ἑκατομμυριούχων μας εἴνε πλούσιος; Εἴναι τις ἔξι αὐτῶν ὅπτις πράγματι ἔχει χρυσόν, ἡ μᾶλλον ὁ χρυσὸς ἔχει αὐτούς; Εἴναι τις αὐτῶν ἀριθμὸς νὰ διαβέτῃ πλούτον, εἴναι τις ἀντάξιος πλούτου; Τὰ κλεῖτρα τῶν βαλαντίων των είναι πλουσιότερα τῶν κυρίων των διότι αὐτὰ τούλαχιστον ἐκτελοῦντι μίαν λειτουργίαν. Πρίν ἐν ἔθνος ἐπὶ ἐνυμιρεῖ ἔθνικον πλούτον πρέπει νὰ προνοήσῃ νὰ πᾶς ὁ ἔχων πράγματα ἀξίας είνε καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἀξίας. Πρέπει δηλαδὴ τὸ ἔθνος ν' ἀπαιτῇ προσόντα ἔθνικῆς γονιμότητος ἀπὸ τὸν θέλοντα νὰ είνε πλούσιος, ἀλλως ἑκατομμυριούχοι ἔχομενοι ἐπὶ τοῦ χρυσίου είνε ὄπει λάκκοι λιμνάζοντος ὥδας δεόμενοι ἀπόξηράντες χάριν τῆς γονιμότητος τοῦ δλον ἐδάφους. Ἐνόσφι τὰ ὄδατα λιμνάζοντι, ἡ πλουσιονομικὴ δύναμις τοῦ ἔθνους μειώνται καὶ ὁ πλούτος τῶν τοιούτων ἀνθρώπων είνε ὅχι πλούτος ἀλλὰ, ὡς κατασκευάσω τὴν ἀπαιτούμενην ἀντίστοιχον λέξιν, ἔθνικὸς ἐλαττούτος—ὅχι ἀφορῶν εἰς τὸ πλέον, ἀλλὰ εἰς τὸ ἐλαττον τοῦ ἔθνους. Ἡ ζωτικὴ του δύναμις δὲν καθίσταται πλειστικῶν ἔνεκα αὐτῶν, ἀλλὰ ἐλάττων, κατὰ συνέπειαν τὸ ἔθνος δὲν βαδίζει γοργῶς ἐπὶ τὰ πρόσω παῖς ἐπὶ τὰ ἄνω. Τί ἔπειται ἐντεῦθεν; Ὅτι ἔργον τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης τοῦ πλούτου είνε νὰ ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς ποιότητος τῶν ἀνθρώπων οὕτως ἐπιδιώκουσι πλούτον, ἀλλως ἔξι αὐτῆς τὸ ἔθνος ζημιούται. Ἡ ἐπιστήμη τοῦ πλούτου πρέπει νὰ ὄρισῃ τὰ προσόντα ἀτινα δέοντας νὰ ἀποκτήσῃ πρὶν ἐπιδιώξῃ πλούτον. Ὁ Αριστοφάνης λέγων ὅτι “ὁ Ζεὺς πεντεῖ” (Πλοῦτ. 582) θέλει νὰ τονίσῃ τὴν κουνουπολογικὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ πολιτεία μεριμνᾷ ὥνα ὁ πλούτος δαψιλένεται μόνον εἰς τὸν δημουργούντος τοῦ οἱ όποιοι ὡς ἔχουσι νῦν τὰ τῆς κουνωνίας πένονται.

(Βλέπε τὸ τέλος τοῦ ἀρθρου τούτου ἐν σελίδῃ 90.)

Προβαίνομεν ἥδη εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἐνὸς

ταύτης ἀναδιοργανώσεως μόνιμα. Ὄντες οἱ πάντες τοῦτον τὸν περιπλέκτην καὶ συντονίζονταν στοιχεῖα, οὐδὲν ήταν περιττόν τοις φύσεις τούτης. Τοῦτον τὸν περιπλέκτην τούτην τὴν περιπλέξειν τοις φύσεις τούτης οὐδὲν ήταν περιττόν.

5) Ἐὰν ἐλειτούργει δικαίως καὶ ὑπὲρ πάντων
Δικαίως θὰ ἐλειτούργει διότι οὐδενὸς θ' ἀφῆσε
τὴν ἴδιωτικὴν περιουσίαν, καὶ οὐδενὸς θὰ παρέ
βλαπτε τὰ συμφέροντα. Τπέρ πάντων θὰ ἐλει
τούργει διότι θὰ ἔξησφάλιζεν εἰς ἔκαστον ὄλο
κληρον τὸ προιὸν τῆς ἐργασίας του.

6) Ἐὰν εἴχε τοιαύτην ἐλαστικότητα ὥστε νὰ ἐπιδέχεται εὑρυνσιν, τροποποίησιν καὶ τελειοποίησιν ἐπ’ ἀπειρον. Προδήλως διότι ἀπαιτεῖται εἰκοσαετίαν ὅλην ὅπως τεθῇ ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ.
“Εκαστον δὲ ἔτος ἡ ἀποκτωμένη πρόσθετος πεύρα θὰ καθίστα ἐφικτὴν πᾶσαν ἀλλοίωσιν ἢ ἐπέκτασιν, ἡτις θ' ἀπεδείκνυτο ἀναγκαία. Ἰνα καταδειχθῶσιν ἐπαρκῶς ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ἀτινα θδ προσεπορίζεν εἰς τὸ γένος ἡ παραδοχὴ τοιούτου συστήματος, θ' ἀπητεῖτο ὀγκώδης τόμος. Ἄλλη ἐπισταμένη μελέτη τοῦ σχεδίου θὰ πείσῃ ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν σύστασιν τῶν ἐν λόγῳ σχολείων τῆς κατωτέρας παιδεύσεως, μεγάλη βελτίωσις οἰκονομικῶς θὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ βαρὺ φορτίο θὰ ἀρθῇ ἐκ τῶν ὅμων τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου.

Ο ἄπας πλούτος εἶνε δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν
Ἀνθρωπότητα, ὅπως τὸ ἡλιόφως, τὸ ὑδωρ, ἢ δύναμις τοῦ αὐξάνειν. Οἱ πλούτοι ἐκεῖνοι διὰ τῶν
μιουργοῦμεν ἐφαρμόζοντες τὴν δρᾶσιν μας ἐπὶ τῶν
δώρων τοῦ Θεοῦ, δέοντα χρησιμοποιῆται ὑπὲρ
ἔμφρονων καὶ δικαίων σκοπῶν. Τίς σκοπὸς δι-
ἔμφρονέστερος, ἢ δικαιότερος, ἢ ἱερώτερος, παρ-
ἡ ἔξασφαλιστις ἔστιας, τροφῆς, ἐνδυμασίας,
καὶ ἀρτίας ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῆς πα-
τρίδος μας. Ή δαπάνη τοῦ πλούτου μας τούτο
εἰς μέγαρα, ἀνάκτορα, ἐπαύλεις, θαλαμηγούς
ἐπίδειξιν πολυτελείας καὶ τοιαύτα εἶνε ἔργο
ἄφρον, ἀδικον καὶ ἀνίερον, ἀφοῦ ὡς ἐκ τούτων των
τέκνα τῶν δημιουργούντων τὸν πλούτον μας τούτο
στερούνται ἔστιας, τροφῆς, ἐνδυμασίας, ἀνατροφῆς
καὶ παιδείας. Εἴσασφαλίζοντες τὰ ἀγαθὰ ταῦτα
ὑπὲρ τῶν τέκνων μας θὰ καταστήσωμεν καὶ αὐτοὺς
δημιουργοὺς πολλαπλασίου, ἀνεξαντλήτου, δύνα-
μαι εἰπεῖν, πλούτου προσιτοῦ τοῖς πάσι.

Τὸ σύστημά μας ἀφοῦ ἀρχίσῃ ἐφαρμοζόμενον δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκη χρηματικῆς βοηθείας, οὔτε φόρων οὔτε ἐκ δωρεῶν, διότι τὰ ἐργαστήριά τα θὰ παράγωσι πάν τὸ χρειώδες του, ἀκόμη καὶ πέ

έργαλεῖον, καὶ πᾶν τρόφιμον.

‘Η ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου θὰ συνεπιφέρῃ την λύσιν πολλῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἐνδεια δὲν θὰ είναι δυνατὸν νὰ υπάρξῃ οὐτε θὰ υπάρχῃ πλέον ἀνάγκη ὄρφανοτροφείων καὶ φυλακῶν διότι θὰ χρησιμοποιηθῶσιν οἱ ἄγροι μεταβαλλόμενοι αὐτομάτως εἰς ἀλσεοπόλεις καὶ ὁ φυσικὸς πλοῦτος τῆς χώρας θὰ ἀναπτυχθῇ. Τὸ γένος θὰ καταστῇ ἀπειρως ἵσχυρότερον εἴποτε ἐγίνετο ἀνάγκη ν' ἀμυνθῇ υπὲρ τῆς αὐτοτελείας του· διότι ἀντὶ τοῦ γελοίου στρατεύματος δι' οὓς μᾶς ἐπροίκισαν οἱ πολιτεύμενοι θὰ ἔχωμεν ὄλοκληρον λαὸν ὡπλισμένον καὶ γυμνασμένον, ἀήττητον ἐν τῷ ἀπωθεῖν ἐπίθεσιν, καὶ ἐπιβλητικὸν ἐν τῇ ἀπαυτήσει καὶ διασώσει παντὸς δικαίου του καὶ παντὸς προνομίου του.

**Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου μας θὰ πάνυ
ἡ ἑτοῖς συγκομιδὴ ἑκατοντάδων θανάτων και
χιλιάδων δυστυχημάτων συμβαίνοντων ὡς ἐκ τῆς
ἀστόργου νομοθεσίας δύον ἀφορᾶ τὰ ἐργοστάσια.**

Τέλος ἡ ἔξασφάλισις δὲ βίου γέρατος δὲν θείεντες πλέον δύνειρον, ἀπαξὶ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν της σύστημά μας, ἀλλὰ θὰ εἴνει εἰς θέσιν ἔκαστος της προσδοκιᾶς δὲ βίου γῆρας, ἀντί, ως νῦν, νὰ βλέπει ἐν τρόμῳ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν του φοβούμενος τὸ μέλλον. Ὡς ἐδείχθη διὰ τῆς ἀνωτέρω διεγγήγνυσεως, ὁ πολίτης θὰ προσπελάζῃ τὴν προβεβηκυναν ἡλικίαν του ἀκριβώς ως ἐαν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ κατοχὴν τοῦ κτήματός του. Πᾶς δόςας τριακονταετῆ χρήσιμον ἐκδούλευσιν εἰς τὸ κράτος θὰ δύναται νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον κεκτημένος πάνη δικαίωμα καὶ πάνη προνόμιον καὶ πάντα τίτλον πολίτου ἀληθῶς δὲ βίου καὶ τετιμημένου. Τί ἄλλο δύναται νὰ εἴνει ὁ σκοπὸς τῆς παιδείας:

Ο ΒΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΓΝΩΜΩΝ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑ.

[*"Αρθρα δύο.*]

三

Είνε θεμελιώδες ἀξίωμα τῆς ἱσπωνικῆς πίστης ότι τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου είναι ιερώτερα τῶν συμφερόντων τοῦ ἀτόμου. Ἐντεῦθεν ἔξηγεται ή ἱσπωνικὴ αὐτοθυσία, καὶ ἔξηγεται ἐπίσης ἐντεῦθεν ή ἀφοσίωσις τὴν ὄποιαν ὁ ἱσπωνοφρονεῖ ἐπάναγκες νὰ παρέχῃ εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς πολιτείας. Άλλὰ δέον νὰ σημειωθωμεν καλῶς ότι καίτοι ή ἀφοσίωσις αὕτη παρέχεται ἀμέριστος εἰς τὸν ἀντοκράτορα δὲν είνε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντοκράτορος πρὸς ὃ ἀφοσιοῦνται ὁ ἱσπωνος, ἀλλ' είναι ἡ ἴδεα ἡν ἡ ὑπάτη ἀρχὴ ἐκπροσωπεῖ. Διὰ τὸν ἱσπωνα δὲν κάθηται ἐπὶ τῷ ἔθνικον θρόνου πρόσωπον, ἀλλὰ κάθηται μάλιστα —ἡ ἴδεα τῆς ἔθνικῆς ἀλληλεγγύης. Εάν ὁ ἀντοκράτωρ δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἱσπωνικὸν ἴδεωδες, ἡσύχως καὶ ἀθορύβως ἀντικαθίσταται

Ο βιονομικὸς γνώμων δὲν ἐμπνέει αἰσθήματα Βασιλολατρείας, ἢ ήρωαλατρείας, ἀλλὰ αἰσθήματα ιπποτισμοῦ καὶ πίστεως. Οὕτε κρίνεται βιονομικῶς πρέπον τὰ ὑμῆται καὶ ἐκθειάζεται ὁ πολίτης ἢ στρατιώτης ὁ ἐμφορούμενος ὑπὸ τῶν ἄρχων τοῦ ἰδεώδους του. Εἰνε ἀρκετὴ δί’ αὐτὸν τῷπη ὅτι ἐνεπνεύσθη ὑπὸ αὐτῶν, ὅτι ἐφήρμοσεν αὐτὰς καὶ ὅτι ἔξετέλεσε πιστῶς τὸ καθῆκον του. Ισως μόνη ἡ Σπάρτη παρέχει παρόμοια παραδείγματα καρτερίας, καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον. Τὸ νὰ ἐπιζήσῃ ὀνείδοντος ὁ σπαρτιάτης ἔθεωρει τὸ μέγιστον τῶν ἐγκλημάτων, ὅπως τὸ θεωρεῖ καὶ ὁ ἴαπτον σήμερον. Σημειωτέον ὅτι οὐδέποτε ὁ ἴαπτον ἀποφασίζει νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του ἀνεν ἀποχρώντος λόγου. Δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀποθάνῃ εἰς μάρτιον, ἐννοεῖ μόνον νὰ ἀκολουθήσῃ πιστῶς τὸ ἰδεώδες του μέχρι θανάτου, μὴ ἀρνούμενος νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του ὅταν ἡ τοιαύτη θυσία ἔχει ἀναμφισβήτητως οὐσιαστικὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Βεβαίως τοιούτους χαρακτῆρας τὰ χρονικὰ τῶν πολέμων δὲν ἀναφέρουσιν ἄλλους. Ἐπέρα ἀρετὴ ἦν ἐμπνέει εἰς τὸν ἴαπτωνα ὁ βιονομικὸς γνώμων εἶνε ἡ σπαρτιατικὴ λιτότης, ἡ λιτότης δηλαδὴ ἐκείνη ἡ ἔξασφαλίζουσα τὴν αὐτάρκειαν καὶ ἔξιθελίζουσα τὴν ἀντικοινωνικὴν πολυτέλειαν, διότι εἶνε βιονομικὴ ἀρχὴ ὅτι ἡ αὐτάρκεια εἶνε γηήσιος πλούτος, ἡ δὲ χλιδὴ εἶνε ψυχικὴ πτωχεία. Τὰ κατὰ συνθήκην κοινωνικὰ φεύδη ὁ βιονομικὸς ἴαπτων τὰ ἀποστρέφεται ὅπως ἀποστρέφεται πᾶσαν ὑποκρισίαν, διπλωματίαν καὶ φενάκην. Ἐντεῦθεν τὸ ἴαπτωνικὸν ἥθος εἶνε ἐπιφυλακτικὸν καὶ μεμετρημένον, εὐπροσήγορον, ἀβρόν, ἀλλ’ ὅχι ἄγαν οἰκείουν. Οἱ ἴαπτων κρίνει ὅτι τὸ ἐμφρόνως ἐκδηλοῦν μίαν φυσικὴν ἀξιοπρέπειαν εἶνε τακτικὴ ἀποδεδουσα τιμὴν ὅχι μόνον εἰς τὸν ἐκδηλοῦντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μεθ’ ὧν ἔρχεται εἰς συνάφειαν. Τὰ δύο λοιπὸν βιονομικὰ στοιχεῖα τοῦ ἴαπτωνικοῦ ἰδεώδους εἶνε ιπποτισμὸς καὶ ἀπλότης, εἰς ἀ προστέθησαν ἀντληθέντα ἐκ πολλῶν φιλοσοφιῶν καὶ θρησκειῶν τοῦ κόσμου αἱ ἀρεταὶ τῆς ἀνδρείας, τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς ἀκεραιότητος, τῆς ἐγκρατείας, τῆς ἀγνείας καὶ τῆς ἀγάπης. Πάντα ταῦτα καλλιεργεῖ ἀνενδότως πᾶς ἴαπτων φιλοδοξῶν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς βιονόμος. Ἐντεῦθεν συμβαίνει ὅτι ὄστικις προέλθει εἰς σύμβασιν, σύμπραξιν, ἢ συμμαχίαν μεταὶ ἴαπτωνος ἀκολουθοῦντος τὸν βιονομικὸν αὐτὸν γνώμονα δύνασαι νὰ ἐίσαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι πᾶσα ρήτρα τῆς συμφωνίας ὅταν τηρηθῇ ὡς ἵερα ὑποχρέωσις μέχρι ἀκόμη καὶ θανάτου. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὁ βιονομικὸς αὐτὸς γνώμων ἐνέπικε μίαν μόνην τάξιν τοῦ ἴαπτωνικοῦ ἔθνους. Αὐτὴ ἡ τάξις ἀκριβῶς ὑπείκουσα εἰς αὐτὸν τὸν ἥθικὸν κώδικα ἔθνουσας πάντα τὰ προνόμιά της καὶ πάντα τὰ πατροπαράδοτα δικαιώματά της, ἵνα ἀνοιχθῶσιν αἱ πῦλαι πασῶν τῶν ἄλλων τάξεων τοῦ ἔθνους εἰς τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ βιονομικοῦ γνώμων. Ἡ

παπωνία είνε τὸ μόνον ἔθνος οὐδὲ οἱ ιθύντορες καὶ ὥργησαν τὰ ἵδια ἑαυτῶν προνόμια ἵνα καταστήσωσι πᾶν δυνατὸν πλεονέκτημα προσιτὸν εἰς ὅλον τὸ ἔθνος. Οὕτω ὁ βιονομικὸς γνώμων τῶν Σαμουράι κατέστη ἔθνικὸν ἴδεωδες ἀπάντων. Πρὸ στοστράκοντα ἐτῶν ἔθεωρεντο διτο μόνον εἰς Σαμουράι ἡδύνατο νὰ ἐπιζῆ τὴν σφραγῖδα ἐκείνην περιάπτει ὁ βιονομικὸς γνώμων. Ἡδη πᾶς πων δύναται νὰ φιλοδοξήσῃ τοῦτο ἀπλούστατα κολουθῶν τὴν διαγραφομένην τακτικὴν ἐν εὐρήνῃ ἢ τὴν ἐπιβαλλομένην ἀνδρείαν ἐν πολέμῳ. Ήθὺς ως ἡ Ἰαπωνία ἐκλήθη νὰ συμπήξῃ τὸ οὔον της πολίτευμα, ἔξηλθεν εἰς ἀναζήτησιν* τῶν ἀρίτων στοιχείων καὶ ὅσα ἔκρινεν ἄριστα παρὰ οἵνοις τὰ ἡσπάσθη, ἀλλὰ τὴν ἀρίστην ἡθικὴν πινευσιν ἔκρινεν ὅτι εὑρεν ἐν τῷ βιονομικῷ γνώμων τῶν Σαμουράι, ὅχι ἐν ταῖς θεολογίαις καὶ οησκείαις τῶν ξένων. Τὰ θρησκεύματα δύνανται εἶνε πολλαπλὰ καὶ ἐπομένως νὰ διαιρώσι τὰς ουνωνίας, ἀλλ’ ὁ βιονομικὸς γνώμων εἶνε πάντοτε σις καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ ἀποβῇ δεσμὸς ἐνόητος. Ἐντεῦθεν ἡ Ἰαπωνικὴ πολιτεία καθιέρωσεν αὐτὸν ως σύστημα ἔθνικῆς ἡθικῆς. Οἱ Σαμουράι οὔτω ἐφάνησαν ἀληθεῖς ιθύντορες τοῦ αοῦ, ἀληθεῖς ἄνακτες ἀνδρῶν διότι ὅχι μόνον τρατιωτικῶς τὸν ἀνύψωσαν ἀλλὰ καὶ ἡθικῶς ὃν φροδόμησαν. Θὰ ἦτο δὲ ματαία δλως ἡ ὑλικὴ ὑδοκίμησις καὶ δύναμις οίουδήποτε ἔθνους ἄνευ οὐ ἡθικοῦ αὐτοῦ πυρὸς τοῦ δι’ δλίγων ωρισμένων ρχῶν ζωστοιούντος τὸ δλον οίκοδόμημα. Καὶ οἱ ειευθύνοντες τὴν Ἰαπωνίαν ἀντελήθησαν ὅτι θὰ το ματαία πᾶσα Ἰαπωνικὴ ἐπιτυχία ὑλικῶς, ἀνὴρ ἔχρησιμοποιεῖτο ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ τῆς θικῆς δυνάμεως ἥν διεφύλαξαν ἀπ’ αἰώνων ἐν τῷ τενῷ αὐτῶν κύκλῳ οἱ Σαμουράι. Ἀπὸ γενεᾶς ἡ γενεὰν πρώτιστον μέλημα οίασδήποτε σαμουράικῆς οίκογενείας εἶνε νὰ ποτίζῃ πᾶν γεννώμενον βρέφος μὲ τὰ νάματα τῆς ἡθικῆς ταύτης δυνάμεως, τις ἀσκεῖ τόσην γοητείαν ἐπὶ παντὸς εὐπαιδεύτου ἀπώνος, ὥστε λέγεται ὅτι αὐτομάτως ἡ σύζητησις τερὶ τῶν βιονομικῶν αὐτῆς ἀρχῶν προκύπτει ἐν ταῖση συναναστροφῇ, καὶ συζητεῖται μετὰ ἐκτάστους ζέσεως τὸ πῶς νὰ ἐφαρμόζῃ τις αὐτὰς ἐν ταῖς αισθήσεσιν. Εἰπον “μετὰ ἐκτάκτου ζέσεως,” ἀλλὰ θὰ ἡμην καταληπτότερος εἰς τοὺς οιναγνώστας μου ἐὰν ἔλεγον “μεθ’ ἡς ζέσεως συζητοῦσιν ἐν Ἑλλάδι, ἐν πάσῃ συναναστροφῇ ἀκομματικὰ τῆς ἡμέρας.”

Ο Βιονομικὸς γνῶμων ἥδη εἰσήχθη εἰς ὅλα τὰ τχολεῖα τῆς Ἰαπωνίας ὡς συστηματικῶς διδακτέον μάθημα, καὶ δὲν θὰ ἥτο παράτολμον νὰ προφητεύσῃ τις μεγάλα καὶ θαυμάσια περὶ ἔθνους ὅπερ πὶ τῶν ὑλικῶν βάσεων τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης γνωνάρχης ἀναπτύξει. "Απαξ εἰσαχθείσης τῆς διδασκαλίας

* Ιδε ΕΠΕΤΝΑΝ Νοεμβρίου 1901.

τῶν βιονομικῶν ἀρχῶν εἰς τὸ σύστημα τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ή ἔθνικὴ ήθικὴ θὰ καταστῇ ἀρκετὰ εὐρέα ὥστε νὰ ἐνσωματώσῃ εἰς ἑαυτὴν τὰ ἄριστα διδάγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ παρακαμπτουσα τὰς ἔριδας καὶ τὰς διαμάχας αἵτινες θὰ ἐπηκολούθουν ἐὰν ἀνεκπρύσσετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁ Χριστιανισμὸς εἴτε ἀλλη θρησκείᾳ, ὡς ἐπικρατοῦσα θρησκείᾳ. 'Ο βιονομικὸς γνώμων εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς θεολογικὰς ἔριδας, ἀφ' ἔτερου δὲ ἔξασφαλίζει ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψιν θαυμάσιον σύστημα δημοσίας καὶ ἴδιωτικῆς ήθικῆς διότι ἔξουδετεροὶ τὰ διαλυτικὰ στοιχεῖα καὶ προάγει τὴν ἐνότητα, τὴν συνοχήν, καὶ τὴν ἀλληλεγγύην. Δὲν ἔξαρτάται ποσῶς ἀπὸ τύπους καὶ τελετάς, ἀλλὰ στηρίζεται ἐπὶ ζωτικῶν δυνάμεων καὶ αἰώνιων ἀληθειῶν. "Οταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι οἱ ἀκολουθῶντες αὐτὸ σήμερον, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἱαπωνίᾳ, ἀποτελούσι τὴν μειονότητα καὶ μολοντόντο θαυματουργούσι, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τί θὰ ἐπιτελέσῃ ὅταν τὸ ἀκολουθήσῃ η δολομέλεια τοῦ ἱαπωνικοῦ ἔθνους, καὶ δυνάμεθα νὰ προφητεύσωμεν ὅτι ἐὰν προστεθῶσιν εἰς αὐτὸ τὰ στοιχεῖα ὧν ἀκόμη ἀμοιρῆ, καὶ εἶνε λίαν πιθανὸν ὅτι οἱ ἱαπωνες θὰ τὰ προσθέσωσιν ἀμα τὰ ἀνακαλύψωσι, θὰ τὰ ἀνακαλύψωσι δὲ διότι ἐρευνῶσι, δυνάμεθα νὰ προφητεύσωμεν ὅτι ἡ Ἱαπωνίᾳ προώρισται νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον.

Δὲν διατείνομαι ὅτι ἡ ἱαπωνικὴ ἡθικὴ εἶνε ἡ ἀρίστη ὡς ἔχει σήμερον. Τπάροχουν ἐλαττώματα ἄτινα ὁ βιονομικὸς γνώμων, ὡς ἔχει σήμερον ἐν Ἰαπωνίᾳ, δὲν τὰ ὑπερευκέτευν ἀκόμη. Δὲν δύναμεθα παραδείγματος χάριν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐμπνέεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ βιονομικῶν διάγενεν ὥστε νὰ διακρίνεται τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου ἐν ἄλλαις χώραις, ἐπὶ αὐτοτρέψας φιλαληθεύει. Δὲν διατείνομαι ὅτι ὁ ἵαπων εἶνε ὑπογραμμὸς τελείου ἀνθρώπου, οὔτε ὅτι ὁ Ἀνθρωπισμὸς εἶνε ὁ ἴδιαξων χαρακτὴρ τῆς χώρας. Ἀν καταστῇ εἰς τὸ μέλλον, ἢ ἀν ἄλλο τι γένος ἀνατείλῃ μὲν νόησιν καὶ ἰκανότητα νὰ συμπληρώσῃ τὸν βιονομικὸν γνώμωνα καὶ δεσπόσῃ αὐτῷ τοῦ πολιτισμοῦ μᾶλλον ἢ ἡ Ἰαπωνία, ἀδηλον. Ἡμᾶς ἐνταῦθα ἐνδιαφέρει ἡ ἔηρὰ ἔρευνα τῶν γεγονότων, ἡ ἐξ αὐτῶν ἀντλησις διδαγμάτων. Ὡς εἴπον εἶνε οὐκ διλέγον ἀξιοσημείωτον ὅτι οἱ ἱαπωνες παρέλαβον ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, ὑλικὰ πλεονεκτήματα, οἷον μεθόδους διοικήσεως, ἐπιστημονικὴν παῦδευσιν, στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν ἀμυναν, βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἐπιχειρηματικότητα, ἀλλὰ τὴν ἡθικὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, ἡσύχως μέν, ὁριστικῶς δέ, τὴν ἀντιπαρῆλθον οὐδόλως στέργοντες νὰ ἐγκολποθῶσιν οἰανδήποτε ἐκ τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν μας. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἱαπωνικὴ ἐπιτροπὴ ἔζητει νὰ ἔξακριψώσῃ ποιά ἡ θρησκεία τῶν εὐπαιδεύτων γάλλων καὶ τῶν ἀγγλῶν, τόσῳ ἀπίστευτον ἔθεωρει ὅτι ὁ χριστιανισμὸς τῆς γαλλικῆς

έκκλησίας, καὶ ὁ χριστιανισμὸς τῆς ἀγγλικῆς ἐκκλησίας ἥτο πράγματι ἡ θρησκεία ἡ ἐμπνέουσα τόσῳ μεγάλᾳ ἔθνῃ ὡς ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία. Κατὰ συνέπειαν εἶπε, ναυτικὰ ναὶ, διοικητικὰ ναὶ ἀλλὰ θρησκευτικὰ ὅχι. Μολοντοῦτο, πιστεύω ὅτι ἐὰν ἡρεύνα καλήτερον θὰ εὑρισκει διδάγματα ἄξια τῆς προσοχῆς της. 'Αλλ' ὁ λόγος ἐνταῦθε εἶνε ὅτι ἡ θρησκεία ἦν ὁ ἵππων ἐκτιμᾶς εἶνε θρησκεία ἡθική, ὅχι θρησκεία θεολογική. Προτιμᾶς μίαν φιλοσοφίαν πρακτικὴν ὑπὲρ δῆλας τὰς μεταφυσικὰς θρησκείας· ἐν ἀλλαις λέξεσι ὡς σωτῆρα αὐτοῦ θεωρεῖ τὸ βιονομικὸν ἰδεώδες οὐ τὰ πρῶτα στοιχεῖα ἔλαβε πρὸ αἰώνων ἀπὸ τὸν μέγαν δῆλον σκαλον τῆς Κίνας. Γιωστὸν δὲ τὸ Κομφούκιον ἐδίδασκε τὴν Κίναν κατὰ τὴν αὐτὴν περίπον ἐποχὴν καθ' ἦν ὁ Πινθαγόρας ἐδίδασκε τὴν Ἑλλάδα Δέκα αἰώνας ὕστερον τὸ δίδαγμα τοῦ Κομφούκιον εἰσεχώρησεν διὰ τῆς Κορέας εἰς τὰς ἴαπωνικὰς νήσους καὶ ἐγένετο ἀσπαστὸν ὑπὸ τῶν ὀλίγων ἐπιλέκτων τοῦ ἔθνους, λογίων καὶ εὐπατριδῶν ἀφ' ὧν, ὡς εἶπον, ἔξεπήγασε καὶ ἤρδευσε τοὺς λοιπὰς τάξεις. Ἡλίκη θὰ ἥτο ἡ Ἑλλὰς ἐὰν τὰ διδάγματα τοῦ Πινθαγόρα έρριζοβόλουν ἔκτοτε. 'Ισως ὁ κόσμος ὅλος σήμερον θὰ ἥτο Ἑλλάς, καὶ ἡ Οἰκουμένη θὰ ἐνεπνέετο ὑπὸ μιᾶς θρησκείας. Οἱ ἴαπωνες δύνανται νὰ κατακρίνωνται ὡς ἔθνος ἀθέων, ἀλλὰ δὲν ἐκπλήσσομαι ἀφοῦ καὶ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ κατεκρίνοντο ὡς ἀθεοὶ διότι ἐπίστευον τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ὅχι εἰς τοὺς θεοὺς τὴν Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης. Εἰς τὴν Ἱαπωνίαν εἰσήχθη καὶ ὁ βουδισμὸς ἀλλὰ οὐδεμίαν ἡσκησε ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἔθνικοῦ χαρακτῆρος διότι εἰσήχθη τὸ ἔξωτερικὸν καὶ τελετουργικὸν μέρος της εὐαγγελίου τοῦ Βούδδα. Ἐν Βυρμανίᾳ δῆμος ἐν εἰσήχθη τὸ ἔσωτερικὸν πνεύμα τοῦ βουδισμοῦ ἐκεῖ ἡ ἐπίδρασίς του ὑπῆρξεν ἔξοχος. Οἱ ἴαπωνες ἐστρεψαν δὲ πολὺ περισσότερον τὴν ψυχήν των πρὸς τοὺς Χριστοὺς τῆς Κίνας, ὅχι πρὸς τὸν Χριστὸν της Ἰνδίας. Οὕτω, δὲ πολὺ περισσότερος ἡ παλιγγενεσία της ἴαπωνικοῦ ἔθνους εἶνε ἔργον ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου. Μόνος του ὁ Κομφούκιος, ἀνευ συμπράκτορος ἀνευ ἐνθουσιωδῶν ὀπαδῶν, κατώρθωσε νὰ διαμορφώσῃ τὴν ἴαπωνικὴν ψυχήν, καὶ τίς οὐδὲ ἐδιεμόρφωσε καὶ τὴν σινικὴν ψυχήν, ἥτις τόγε πολὺ πινιώττει, ἀλλὰ ἵσως μέλλει νὰ ἔξεγερθῇ βραδετέρον μὲ τὸν βιονομικὸν γνώμονά της ὅπου ἐξηγέρθη ἡ ἴαπωνικὴ πρὸ τεσσαρακονταετίας. Τπὸ τοιούτους δρους εἰς τὶ συνίσταται ὁ λεγετούσιος κίνδυνος περὶ κατακτήσεως τοῦ κόσμου ἢ τῶν ἴαπωνων καὶ σινῶν; Μᾶλλον θὰ ἥτο διστοσις ἀπὸ κινδύνου ἀλλού συνισταμένου εἰς ἀπλῆν ὑποδούνλωσεως τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἱεροκρήτιαν ἢ τὸν στρατιωτικισμόν. 'Ο ἴαπων τὸν κόσμον ἐφιστῶν τὴν προσοχὴν τῆς Ἀνθρώπιτητος εἰς τὸ ἐνδότερον φῶς, ὅχι εἰς τὰ δεσμοτικὰ ἔδικτα. Οὐδεμία ὑποδούνλωσις εἶνε πολὺνατὴ ἄπαξ ἐκτιμῆσθαι μὲν τὸ φῶς τὸ ἀκτινο-

λοῦν ἐκ τῶν ἔνδον. Καὶ θὰ ἵτο οὕτω ὁ βιουνομικὸς γνώμων τῶν ιαπάνων παγκοσμίας εὐπρόσδεκτος, ἀρκεῖ νὰ ἐπλουτίζετο διὰ τῆς προσθήκης ἰδεωδῶν ώς τὸ τοῦ Ούγκω, τοῦ Τολστόγ, τοῦ Φλέτσερ, τοῦ Σάινυ καὶ τοῦ Κάρπεντερ, περὶ ὧν ὅμως θ' ἀσχοληθῶ ἐν προσεχεῖ εὐκαιρίᾳ.

ΑΞΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἐκ τῆς σελίδος 85.)

Τὴν ἐπιστήμην τοῦ πλούτου περιγράφουν τινες ὡς οὐδαν
ἀπλῶς ἐπιστήμην ἀνταλλαγῆς. Δέγουν δηλαδὴ ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ
φέρει κέρδος, ἀρά πλούτον. Κέρδος λέγοντες ἐννοοῦν θησαυ-
ρισμόν, ἀλλ᾽ εἴναι πρόδηλον ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ φέρῃ τοιούτο
κέρδος, τὸ κέρδος αὐτὸν περιορίζεται εἰς τὸ ἔνα τῶν ἀνταλλα-
στῶνων, εἰς δὲ τὸν ἄλλον μένει κατ' ἀνάγκην ζημία. Δὲν εἴναι
δυνατόν δοῦι νὰ κερδαίνουμεν διὰ θησαυρισμοῦ. Διὰ δημιουρ-
γήσεως μᾶλιστα, δι' ἀνακαλύψεως βεβαια, ἀλλ᾽ ὅχι δὲ ἡ πλῆτη
ἀνταλλαγῆς τῶν ἥδη ὑπαρχόντων. Ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς προ-
κύπτει ἐκδούλευσις ἀμφοτέρων, ἀλλ᾽ ὅχι αἰδήσης πράγματος.
Αν ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς αἰδήσουν τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἑνός, κατ'
ἀνάγκην θὰ ἐλαττωθῶσιν τὰ τοῦ ἄλλου. Ἀλλά, εἴναι τις σπείρη
ἕνα κοιλὸν καὶ θερίση δύνη, τούτῳ εἴναι κέρδος του· καὶ εἴναι ἔτερος
σκάψας καὶ κατεργασθεὶς σύδρομος μεταβάλῃ τὴν μίαν σκαπάνην
τοῦ εἰς δύο, τοῦτο εἴναι κέρδος του. Κατόπιν ὁ ἔχων τὰ δύο
κοιλὰ θέλει νὰ σκάψῃ, καὶ ὁ ἔχων τὰ δύο σκαπάνας θέλει νὰ
φάγῃ. Τότε οἱ δύο ἄνθρωποι ἀνταλλάσσουν τὰ κέρδη των· δ
μὲν ἐφοδιάζει τὸν ἄλλον μὲ τὸ πράγμα οὗ ἀκριβῶς ἔχει ἀνάγκην,
ὅτι λαμβάνει τὴν μίαν ἐν τῶν δύο σκαπάνων, ὁ δὲ τὸ ἔν εἰκ
τὸν δύο κοιλῶν. Ἀμφότεροι ὠφελήθησαν, εἰς ἀμφοτέρους
ταρεσχέθη μία ἐκδούλευσις, ἐν πλεονέκτημα καταστήσαν
ἀμφοτέρους πλουσίους, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς ταύτης
νῦν δεῖς θησαυρισμός, οὐδὲν κέρδος προέκυψε διότι ἡ ἀντα-
λαγὴ δὲν ἐδημιουργήσει τίποτε. Η ἀνταλλαγὴ ἡρα αὐτὴ
καθ' ἕαντην δὲν φέρει κέρδους εἰμήν ὑπὸ τὸν ὄντον νὰ ὁ ἔτερος
τῶν ἀνταλλασσόντων στερηθῇ ὅτι ἀκριβῶς ὁ ἄλλος κερδαίνει.
Ανταλλάσσω μίαν βελόνην μὲν ἔνα ἀδάμαντα. Οἱ δίδων
τὸν ἀδάματα διὰ νὰ λάβῃ τὴν βελόνην πρέπει νὰ εἴναι
οὐτεντέτος. Εν τοιούτῃ περιπτώσει ὁ δίδων τὴν βελόνην
ερδαίνει τὸν ἀδάμαντα ὃν χάνει ὁ οὐτεντέτος. Τί σημαίνει
οὐτό; Σημαίνει ὅτι τὸ κέρδος μου ἐπραγματοποιήθη ἐπὶ τῇ
ἀστέρι εἴτε τῆς ἀμαθίας εἴτε τῆς ἀδυναμίας τοῦ δεχθέντος μίαν
βελόνην ὡς ἀνταλλαγμα. Οἱ οὐτεντότος ἀγροεῖ ὅτι ἐν Εὐρώπῃ
τὸν ἀδάμαντα ἀποδίδειν ἀξία, ἢ ἀν τὸ γνωρίζει ἀδυνατῆ
ἐπεφεληθῇ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐπικρατουσῶν ἰδεῶν καὶ οὕτω
τανταλάξῃ τὸν ἀδάμαντά του μὲ μέγαν ἀριθμὸν βελόνων.
Ἀλλὰ ἐγώ, συμφεροντολογῶν καὶ κερδοθρῶν ἔτι μᾶλλον, δίδω
τὸν οὐτεντότον βελόνην ἀνευ ὀπῆς διότι ἀντελήφθη ὅτι ὁ
ὅς ὃν συναλλάσσομαι δὲν προσέχει πολὺ τί λαμβάνει. Εν
αλλας λέξειν η ἐπιστήμη τῆς ἀνταλλαγῆς, δηλαδὴ η ἐπικρα-
τούσα πολιτικὴ οἰκονομίᾳ διφίσταται μόνον καὶ μόνον ἐφ' ὅσον
ποιεῖται ἐπὶ τῆς ἀμαθίας, τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀπειροκεφαλί-
ας ἀνθρώπων. Ωστε ἂμα αὐτὰ τὰ τρία δέκαν εἰναι ἐπιστήμη,
ἴψη καὶ αὐτή, τούθ ὅπερ σημαίνει ὅτι δεν εἴναι ἐπιστήμη,
ὅτι πάσα ἐπιστήμη κατὰ πρώτου λόγου δέον νὰ βασίζεται ἐπὶ
τῆς ἀληθείας, τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς συνέτεος. Τὸ ἀπαρα-
τον ἡρα στοιχείον πάσης δικαίας ἀνταλλαγῆς εἴναι ἡ ἀμοιβαία
δυνατεύσις τῶν ἀνταλλασσόντων, τὸ κοινὸν ἀμφοτέρουν πλεο-
νημα; Η εἴαν ἡ ἐκδούλευσις ἦτο τὸ πλεονέκτημα εἴναι μόνον
ἐφ' τοῦ ἑνός, ὁ ἄλλος τοὐλάχιστον νὰ μὴ παραβλάπτεται

Η λαττούμένης τῆς πλουσιονυμικῆς του δυνάμεως. Ἁνταλλαγή, γενικῶς εἰπεῖν, ὑποθέτει καὶ πρόσωπον την ἐπιμελούμενον τὴν τελείωσιν αὐτῆς καὶ κοινῶς καλούμενον ἔμπορος. Εἰς αὐτὸν δῆθελεται δίκαιον τι ἀντιστάθμισμα τοῦ χρόνου ὃν κατηνδιαστεῖ, καὶ τῆς ἐργασίας ἣν κατέβαλε, καὶ πρέπει νὰ τὸ γνωρίζουν διοι τί ἀκριβῶς λαμβάνει ὁ ἔμπορος διότι πάσα απόκρυφη συνεπάγεται πιθανότητα ἐκμεταλλεύσεως ἣν οὐδεμία ἀπίστημη δέοντας νὰ ἀνέχεται. Εἶδομεν πώς ἡ ἀνταλλαγὴ δὲν φέρει τὸ κέρδος, ἀλλὰ τὸ φέρει ἡ ἐργασία δηλαδὴ ἡ πάλη τοῦ ζώντος ἀνθρώπου τοῦτον κατὰ τῆς ἀψύχου φύσεως. Ὑπάρχουν τολλαὶ ποιότητες ἐργασίας, καὶ βεβαίως ἐργασία ἀστοχος, ἄσκοπος, ἀμέθοδος, ἀγύμναστος, ἀναρμοδία, ἀδάις, οὐδεμίαν ἔξιν ἔχει. Ἡ ἐργασία διὰ νὰ λαμβάνεται ἵνα ὅψιν ὡς τεριούσια πρέπει νὰ φέρῃ τὸν καρπόν της, πρέπει νὰ καταρτίζῃ σοζόγυον μεταξὺ τῆς δράσεως τοῦ ζώντος ἐργάτου καὶ τοῦ τροιόντος τῆς ἀψύχου φύσεως. Τὸ ισοζύγιον αὐτὸν εἶναι ἡ ἔξι ἡ της ἀγεία τὴν πλάστιγμα εἰς τὸ προσῆκον σημεῖον τῆς μῆτρας. Τιμὴν ὀνόμαζον οἱ Ἐλλῆνες τὴν ἀξίαν τοῦ προύόντος, οὐ παραγομένου διὰ τῆς ἀληθοῦς ἐργασίας—τῆς ἐγγυωμένης ἀγηνῆς ὀνόμαζον τίσιν τὴν συνέπειαν τοῦ προύόντος τῆς τευδούς ἐργασίας—τῆς καταδικαζούσης εἰς θάνατον. Προσέτι ἐργασία ὅταν ἔχει ἀξία εἰναι πάντοτε μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἔτιστες, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται ἡ πολλή ἡ διλήγη ἀναλόγως τῶν προϊόντων ἀπειναὶ πρόκειται νὰ παραγάγωμεν. Ἡναὶ φυτεύσωμεν ἐν ὄντρον εἰς τραχὺ ἔδαφος ἀπαιτεῖται δύο ὥρων ἐργασία, φερπεῖν, ἐνῷ εἰς ἀπαλὸν ἔδαφος ἡμισείας ὥρας ἐργασία ἀρκεῖ. Στενέθεν τὸ δένδρον τὸ φυτεύθεν εἰς τὸ τραχὺ ἔδαφος ἔχει τραπασίαν τιμῆν. Δηλαδὴ, οὐδέποτε δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡμίσεια ὥρα τοῦ φυτεύσαντος εἰς τὸ τραχὺ ἔδαφος τιμάται τὰ τρία τέταρτα διληγότερον παρὰ ἡ ἡμίσεια ὥρα τοῦ φυτεύσαντος εἰς τὸ ἀπαλόν. Διότι ἀν τοῦτο ἦτο λογικόν, λογικὸν ἂντο καὶ τὸ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπειδὴ ἐδέσητε νὰ ἐργασθῶ δύο ὥρας διὰ νὰ φάγω γεῦμα τιμώμενον 4 δρ. ἀλλος δὲ ἐργάζεται ἰστεναὶ ὥραν διὰ νὰ φάγῃ τετράδραχμον γεῦμα, ἀρά ἡ ἐργασία της ἀξίζει μίαν δραχμήν, καὶ τοῦ ἀλλού τέσσαρας. Τὸ λογικὸν εἰναι νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ἴδιον μον γεῦμα τιμάται 16 δραχμὰς ἀντὶ κατεβλήθη δι' αὐτὸν παραγωγική ἐργασία τετραπλασία τῆς ἐργασίας ἢν κατέβαλεν ὁ ἄλλος. Ἀντὶ ἐργασίας ἀς ὑποθέσωμεν ὀπίσταν. Περιπτώτο δύο ὥρας διὰ νὰ φθάσατο οἴκαδε καὶ φάγω γεῦμα ἀγορασθὲν ἀντὶ 4 δραχμῶν, καὶ ἀλλος περιπτατεῖ ἡμίσειαν καὶ εύρισκει ἐπίσης γεῦμα ἀγορασθὲν ἀντὶ 4 δραχμῶν. Ζαίως δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δι' μὲν ἔμδος περίπτασος ζει μίαν δραχμὴν ὁ δὲ τοῦ ἀλλού ἀξίζει τέσσαρας, ἀλλὰ ὅτι μὲν ἔμδος γεῦμα ἀξίζει δεκαεξ δραχμὰς τὸ δὲ τοῦ ἀλλού σαρας. Τὸ ἀξίωμα εἶναι ὅτι πᾶσα παραγωγικὴ ἀστασία εἶναι ἀμεταβλήτου ἀξίας. Ἔνοοεῖται ὅτι ἐργασία εἶναι ἡ κατασκευαστική, ὅπως ἡ γεωργία, ἡ ἀρνητική, ἡ ἀθυματοποιία, ἡ καταστρεπτική ὅπως ὁ πόλεμος, ἀλλὰ κακῶς εἰπεῖν, ἡ ἐργασία εἶναι διττή, ἡ θετική παράγουσα ζωὴν, τρητική, παράγουσα θάνατον. Ἡ γένιντης καὶ ἀναπτορόφησιν εἶναι τὸ ἀδρὸν παράδειγμα τῆς θετικῆς ἐργασίας, ὁ φόνος τὸ ἀδρὸν παράδειγμα τῆς ἀρνητικῆς. Ἡ ἐνύμερια λοιπὸν ἔθνους εἶναι εἰς εὐθὺν λόγου πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας ἢν τὸ ἔθνος καταβάλλει πρὸς ἐπίτευξιν καὶ χρησιμοποίησιν γημάτων ἐγγυωμένων ζωῆν. Τὸ κύριον καὶ τὸ μέγιστον εἶναι φρων κατανάλωσις· εἶναι δὲ ἡ ἔμφρων κατανάλωσις τέχνη ὃν δυσκολωτέρα τῆς ἔμφρων παραγωγῆς. Κριτήριον ἔθνους εἰς ἡ ἀπόμον εἶναι ὅχι “πόστα κερδίζεις;” ἀλλὰ “τί γενναίον γίγεις.”

λλ' ὅυδεν μᾶς εἶπες περὶ κεφαλαίου," θὰ ἀνακράξῃ τις. ἀλλαυτὸν εἶναι κεφαλή, ἣτοι πηγή, ἡ ρίζα. Τὸ κεφάλαιον εἶνε ἔξι ἥση προέρχονται τὰ χρειώδη τοῦ βίου. Ἐννοεῖται, ἡ λὴ αὐτῆ, ἡ πηγή, ἡ ἡ μέσα πρέπει νὰ εἴνε ζῶσα διὰ νὰ

προέλθωσιν ἐξ αὐτῆς χρειώδη ζωῆς. Προσέπτει ἡ ρίζα πρέπει νὰ παράγῃ κάτι διάφορον ἀπὸ ἑαυτήν πρέπει νὰ παράγῃ καρπὸν ἢ ἄνθη, ὅχι ρίζας. 'Ο καρπὸς θὰ παραγάγῃ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ρίζας καὶ διὰ τῆς ὅδου ταύτης αἱ ρίζαι πληθύνονται—τὰ κεφάλαια αὐξάνουν. 'Αλλὰ κεφάλαιον μὴ παράγον εἰμὶ κεφάλαιον εἴνε ὡσεὶ ρίζα μὴ παράγοντα ἀλλο τι εἰμὶ ρίζαν' βολβὸς παράγων οὐδὲν ἀλλο ἢ βολβόν κόκκος κοκκού οὐδέποτε καρπόν, οὐδέποτε ἄνθος, οὐδέποτε ἄρτον. 'Η ἐπικρατοῦσα πολιτικὴ οἰκονομία μέχρι τοῦδε ἡ σχολήντη ἀποκλειστικῶν εἰς τὸ πρόβλημα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ (ἢ μᾶλλον τῆς συστωρεύσεως) βολβῶν. 'Ανθη καὶ καρπὸς δι' αὐτὴν εἴνε ἀκατανότα πράγματα. Διατὰ τάχα αὐτὴ ἡ τόση μελέτη τῶν νόμων τῆς συστωρεύσεως ἔχρων ρίζῶν; 'Εάσωμεν αὐτὴν, λάβωμεν δὲ ἥδη τὸν ἄριστον καὶ ἀπλούστατον τύπον τοῦ κεφαλαίου—οἱ ἔστιν ἐν καλῷ εἰργασμένον ἄρτορον. Αὐτὸς ὁ κεφαλὴ καὶ αὐτία τῶν προϊόντων εἴνε τὸ ἀλλήλες κεφάλαιον, ἀλλ' ἀν αὐτὶ νὰ συντελῇ εἰς παραγωγὴν προϊόντων εἴχε τὴν ἰδιότητα την παράγη ἀλλα ἄρτορα, ὅσφε μέγας καὶ μὲν ἦτορ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρότρων μας, θὲ ἔπαιε νὰ λειτουργῇ ὡς κεφάλαιον. Τὸ κριτήριον διὰ πᾶν ἀτομον καὶ πάντας ἔθνος εἴνε δχι "πόσα ἄρτορα ἔχεις;" ἀλλὰ "ποὺ εἴνε οἱ ἐσκαμπέμενοι ἄγροι σου;" "Οχι "πόσα χρήματα φέρει τὸ κεφαλαίον σου;" ἀλλὰ "ποὺ εἴνε τὰ ἀγαθὰ ἀτινα φέρει εἰς τὸ εἴναι ἐνῷ ἀπαράγεται τὸ κεφαλαίον σου;" 'Η ἀπλὴ ἀναπαραγωγὴ τοῦ κεφαλαίου εἴνε θάνατος ἐὰν δὲν φέρῃ πράγματα ἄγοντα εἰς τὴν ζωὴν ἐὰν δὲν ἀφορᾶ εἰς οἰκοδομὴν καὶ προστασίαν τοῦ ἀνθρώπου. 'Ο νεκρὸς πολλαπλασιασμὸς τοῦ κεφαλαίου εἴνε οὐδὲν ἀλλο εἰκὸν δάιειν ἐπὶ ὑποθήκη χορηγούμενον ὑπὸ τῆς Τυπιφόνης. Τὸ κεφάλαιον εἴνε πηγὴ καὶ κεφαλὴ τοῦ πλούτου ὅπως τὰ νέφη εἴνε πηγὴ καὶ κεφαλὴ τοῦ ἑτοῦ. 'Αλλ' ἀν τὰ νέφη εἴνε ἀνεύδατος καὶ παράγωσι οὐδὲν ἡ νέφη καὶ πάλι νέφη τότε αὐτὸν ἔχουμεν ὄργην, ἀντὶ θεριτικοῦ κεραυνοῦ καὶ ἀντὶ ἀνθρώπων Κενταύρους, ὡς ἄριστα ὑποτυπούνται εἰς τὴν ἐλληνικὴν μυθολογίαν διὰ τὸν συμποσίον τοῦ Ἱέλωνος, καὶ παρὰ Δάντη διὰ τοῦ Γηρυόνη, ὅστις ὁν ὁ τύπος τοῦ φιλοχρημάτου, μολοντοῦτο ἀέρα θησαυρίζει καὶ πάλι ἀέρα διὰ τῶν ὀνύχων του, καὶ ἐπίσης παρ' Ἀριστοφάνει οὗ αἱ "Ορνιθεῖς εἴνε πλήρεις μεταφορῶν καταδικυνούσων τὸ ἀξιοθήητον τῆς φιλοχρηματίας. 'Ἐπαρκῆς ἴδεα ἐδόθη διὰ τῶν ἀντωτέρω παραπήρεσων περὶ τῆς ἀληθούς φύσεως τοῦ κεφαλαίου καὶ εὐνότας ἐπομένως ὅτι ἡ ἀληθὴ παραγωγὴ εἴνε ὁχι παραγωγὴ δι' ἀποθήκας, ἀλλὰ παραγωγὴ διὰ κατανάλωσιν. 'Αντιστρόφως πρὸς τὴν αὐτὸδηλον αὐτὴν ἀλήθειαν, ἡ πολιτικὴ οἰκονομία ἐμπνέει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι σκοπός καὶ τέλος πάσης παραγωγῆς εἴνε ἡ ἀποθήκη. 'Η ἀποθήκη ὡς διάμεσος σταθμὸς εἴνε πρόσκαιρος προορισμὸς τῆς παραγωγῆς, ἀλλά, ὡς ἔπομεν, τιμὴ καὶ δόξα τῆς παραγωγῆς εἴνε ἡ καθολικὴ κατανάλωσις. 'Η ἐναντία ἐντύπωσις εἴνε ἡ κεφαλαιώδης πλάντη τοῦ οἰκονομολόγου, ήτις, ὅπως τὸ κεφαλαίον του, ἀναπαράγει ἑαυτὴν εἰς πλουσίους τόκους καὶ εἰσοδήματα πλάντη. Θαρμύνουται δινοῦς του ὑπὸ τῶν στιλβότων κερμάτων καὶ τῶν εὑρυστέρων ἀποθήκων, πηδᾶ δίκτην παιδίον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς σκιάς του, καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἴδῃ ὅτι ἐνῷ πληροῦνται αἱ ἀποθήκαι καὶ ἐνῷ ρίεται ὁ χρυσός, ἔκαττομμύρια στομάτων μάτην ποθούσαι τροφήν.

Θὰ εἴπῃ ὁ ἀναγνώστης "Δότε μοι λοιπὸν τὸν δρισμὸν τῆς ἀληθούς πολιτικῆς οἰκονομίας." 'Αληθης πολιτικὴ οἰκονομία εἴνε ἡ βιονομία, ἡς κλάδος εἴνε ἡ ἐπιστήμη τοῦ πλούτου, ἡ θέτουσα ὡς σκοπὸν τὴν ἔμφρον κατανάλωσιν τῶν προϊόντων τὴν χρῆσιν, καὶ δὴ ἐνγενὴ καὶ ἐπαξίαν χρῆσιν παττὸς προϊόντος ὑπὸ παττὸς ἀνθρώπων, καὶ τὴν γρήσουσιν παροχὴν ἀμοιβαίων ἐκδούλευσιν σκοπουσῶν τὴν προαγωγὴν τοῦ Συνδόλου γένους. 'Ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἔκαστον ἔθνος δὲν θὰ ἐφωτιθῇ "πόσος ἡταῖς ὁ πληθυσμὸς σου;" ἀλλὰ θὰ ἐφωτιθῇ "πόσην ἡσὴν παρα-

Πλούτους δύναται νὰ ὑπάρξῃ μόνον καὶ μόνον ἐκεὶ ὅπου ἀκμάζει Ζωὴ—ζωὴ συνοδευομένη ὑπὸ ἀγάπης, εἰρήνης, συνέσεως, θάρρους, γηθοσύνης, ἐφέσεως πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰς πρὸς τὰ πρόσω. Μόνον ὁ οὐτῷ ἐπιτυχανόμενος πλούτος εἴναι γνήσιος καὶ μόνυμος· μόνον ὑπὸ τοῦ τοιωτοῦ πλούτου ἔξαφαλίζοντα εἰς τε τὸ ἀπομονῶν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, γαληνή, ἡρεμία, θετικότητα ὀλβιώτης, σωφροσύνη, ὑγεία, νεότης, ἡμερότης—τὰ ὑπτάτα δηλαδὴ τῶν ἀνθρώπων ἀγάθων. Τὸ πλούσιωτατὸν τῶν ἔθνων εἴναι ἐκεῖνο ἔξι ὡς ἀναφένεται ὁ πλείστος ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐμπλέκων τοιαύτης ζωῆς. 'Ο πλουσιώτερος τῶν ἀνθρώπων εἴναι ἐκεῖνος ὃςτις ἐκδηλόνει περισσότερον τῶν ἀλλων τὰς λειτουργίας τῆς πληρούστης αὐτὸν ζωῆς, καὶ εὐρύτερον τῶν ἀλλων ἔξασκει εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν διὰ τε τοῦ προσώπου του καὶ διὰ τῶν δημιουργημάτων του.

Καὶ ὅσον ἀφορᾶ τάσεις πληθυσμοῦ, ὁ ἄνθρωπος θεωρούμενος ὡς ἀπόλυτον φυσιολογικὸν ὃν ὑπόκειται ἀλλήλως εἰς τοὺς νόμους εἰς ὃς ὑπόκεινται καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἀλλὰ θεωρούμενος ψυχολογικὸν ὃν ὑπάγεται εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς συνέσεως, τοῦ θάρρους, καὶ δὲν χρῆσει εἰμὴ ἀλληλων ἐκπαιδεύσεως ἵνα ῥυθμίσῃ τὸν βίον του ὄντως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ποτὲ φόβος ὅτι ἡ γενίκευσις τοῦ πλούτου θὰ ἀμβλύνῃ τὰς λειτουργίας τῆς ζωῆς, ἢ θὰ ἐκφαύλισῃ τὰ ὄρμέμφυτα. Οἱ ὑπάρχον κοινωνικὸν σύστημα ἐμποδίζει τὴν ἔξαπλωσιν παρασχήης ἀληθινῆς ἐκπαίδευσιν, κατόπιν ἐμποδίζει τὴν ἔξαπλωσιν τοῦ πλούτου διότι δὲν ἔχει ἀπαλωθῆ ἡ σύνεσης. 'Αλλ' ὁ βιουνόμος τούτου εἰς τὴν ἀνάγκην ἔξαπλωθῆ ἡ σύνεσις καὶ ἔκ παραπλήσιου νὰ γενεικευθῇ ὃ πλούτος ἵνα ὀσωδήποτε μέγας καὶ ἀν εἴνει ὁ πληθυσμός, πτωχεία μηδὲ ποτε νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ. 'Αλλ' ὁ ἀναγράσσης ἵστως εἴπει "Ναί, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὴν πολυτέλειαν, καὶ ἡ πολυτέλεια τοῦ ἑνὸς εἴναι ἀνέφικτος ἀνέν τις τούτοις ἀντιστοίχον πτωχείας παλλοῖς." Ἐρέτω τοιαύτη πολυτέλεια, κατορθωμένη μόνον τῶν στερήσεων τοῦ ἀλλού. 'Αν ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὴν πολυτέλειαν καὶ εἴναι πεφωτισμένος, ἡ πολυτέλεια ἔσται ἐψηφιακή ἀλλ' ἔσται πολυτέλεια εὐγενής, ἀθώα, ὄχι χυδαίαν καὶ ἀποθρωπος. Πολυτέλεια προστή τούς πάπται καὶ ἐπιτυχωνομοῦ, διὰ τῶν προσπαθειῶν πάτων εἴναι ἐντάκταια καὶ δραία πολυτέλεια. Τὴν ἀλληλην πολυτέλειαν, τὴν χυδαίαν καὶ τὴν ἀπάνθρωπον μηδὲν οἱ ἀμαθεῖς ἀγαπῶσι. Δὲν λέγω οἱ ἀπάνθρωποι, διότι ὁ ἄνθρωπος πρότατος τῶν ζωτῶν δὲν δύναται νὰ φάγῃ τὸ γεῦμα των ἀνέστει εἰμὴ ἐὰν ἔχῃ τοὺς ὀδφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς του ἐρμητικούς στρεμμένους διὰ περιδέσμου. 'Ολιγον ἐὰν ἀρρή τὸν περιθέσην θὰ ἴδῃ μυριάδας μυριάδων ἐπὶ τῶν "ἔλαχιστων" ἕκεινων οἱ Χριστὸς ἀπεκάλει ἀδέλφους Του, μάτην μοχθούντας πρὸς τευχῖν τῶν ψυχῶν τῆς τραπέζης ἔκεινον ἀκριβῶς οὐ τὰς ἀντὶς αὐτοὶ ἐδημιούργησαν διὰ τοῦ ἰδρότος των. Καὶ ἀν διλογίου ἀκόμη ἀρρή τὸν περιδέσμον θὰ ἴδῃ ἀναριθμητα πλήθη ἐντάξεων ἀσπαρουσῶν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ σφαγέως καθ' χρόνον τὸ κήρυγμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ τῆς χριστιανικής περιβάλλει αὐτὰς μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἀδελφότητος ἀνθρώπου. Μόνον λοιπὸν τυφλὸς μὴ βλέπων τὰ θύματά δύναται νὰ παρακαθήσῃ εἰς πολυτελές ἡ αἵμαστον γεῦμα. Η βιουνόμια ἦν δὲ χριστιανός ἐπιγγείλατο εἰς τὴν Ἀνθρωποκαθιστα ἀρχὴν μόνον ἐφικτή, ἀλλὰ καὶ δικαιολογητὴν τὴν ἀπολυτέλειαν διότι ἐμπνέει τὴν πίστων ὅτι πάντα τὰ ἐμπνέοντα ἀνήκουσαν εἰς μίαν "Ενότητα Ζωῆς" ἐνθα διά της στέρησης διλογίου. 'Ηθικὸν θάρρος, ἰσχυρὰ θέλησις εὑρεῖα διάνοια εἰσὶν νόμοι θεμελιώδεις τοῦ βίου, καὶ ἀλεξιτήριος τῆς πενίας.

*Μὴ θέλεις ἄλλος ἀντὶ σοῦ τὸ σὸν νὰ ἐκτελέσῃ
Μὴ στέργῃ ἐκ μόχθων ἀδελφοῦ ἡμέρας ἐν ἀνέσει.*

**ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ
ΙΒ'. ΜΟΝΤΑΙΓΝΙΟΣ.**

* *The Ethics of Diet*, by Howard Williams.

νεται ἡ τέχνη του, ἀλλ' ἀφίνει τὴν ἐντύπωσιν ἀφελοῦς, ἀπρομελετήτου πραγματείας ἢ μᾶλλον συνδιαλέξεως. Πάσα φάσις τοῦ βίου καὶ τῆς σκέψεως ἔρευνάται ἐν αὐτῷ· καὶ πάντοτε κάτι πρωτότυπον καὶ βαρυσήμαντον διατυποῦται. "Ἐν τῶν κεφαλαίων του πραγματεύεται περὶ ἰατρικῆς. "Παρετήρησα, λέγει, διτὶ πάντοτε μόνοι οἱ παραδιδόμενοι εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἰατρῶν ἀσθενοῦσιν ἐπικινδύνως καὶ ἀναρρωνύουσι δυσκόλως καὶ βραδέως· οἱ λοιποὶ ὑπερινικῶσι τελεσφορώτερον τὰς ἀσθενείας των ἄνευ τῶν ἰατρικῶν συνταγῶν." Κατὰ τῶν πολέμων γράφει μετὰ δυνάμεως σπανίας ὅσῳ καὶ κατὰ τῆς σφαγῆς τῶν ζώων. "Αναλύων τὰ ἐλατήρια τὰ ἄγοντα τὸν ἀνθρωπὸν εἰς τόσον παραφροσύνης λέγει διτὶ ἐὰν ἀκολουθήσωμεν συλλογιστικῶς τὴν κλίμακα εἰς ἣν ἡ ἀπανθρωπία τοῦ φονεύειν ἐξικνεῖται θὰ εὑρεθῶμεν ἐνώπιον ἐνὸς τερατώδους φαινομένου· θὰ ἴδωμεν ἀνθρωπὸν ἄνευ ὅργης, ἄνευ φόβου, ἄνευ πάθους φονεύοντα, μόνον καὶ μόνον διὰ ν ἀπολαύση τὸ θέαμα ὃντος ἀλγοῦντος καὶ ἀγωνιῶντος, εἴτε ἀνθρώπου εἴτε ζώου. "Αληθῶς ὅπισθεν πάσης δράσεως καὶ πάσης διαγωγῆς συνεπαγομένης καταστροφὴν ζῶης, εὐρηται τὸ τέρας αὐτὸν ἐν τῇ γυμνῇ εἰδεχθεία του. "Ανάγνωσθι ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτη ἐν τῷ ὄγδοῳ βιβλίῳ τῆς Αἰνειάδος τοῦ Βιργιλίου τί ἡσθάνθη ἡ Σύλβια ἡς τὴν ἔλαφον ἐφόνευσεν ὁ υἱὸς τοῦ Αἰνείου. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸν ἐξ ὅλων τῶν τοῦ Βιργιλείου ἔπους εἶνε τὸ συγκινητικάτατον καὶ τὴν ἀφήγησιν ποιεῦται ὁ ποιητὴς μὲν χάριν καὶ αἰσθημα ὃντως ἀμύμητον. "Ο Μονταίγνιος χλευάζει τὴν οἰησιν ἦν ἐλέγχει ἡ ἀξίωσις ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων περὶ τοῦ διτὸς τὰ ζῶα ἔχουσι μόνον ἔνστικτον καὶ ὅχι λόγον, καὶ τὴν χλευάζει ἀποτελεσματικάτατα. "Αρονύμεθα, λέγει, διτὶ ἔχουν λόγον ἀπλῶς διόπτι δὲν ἐννοοῦμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν σκέπτονται. "Ακριβῶς ὅμως τὸ αὐτὸν πράττομεν καὶ ὅσον ἀφορᾷ ξένους οἱ ὄποιοι ἔρχονται εἰς Παρισίους καὶ οὓς νομίζομεν ἀγροίκους διότι δὲν γνωρίζουν τὴν γλώσσαν, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα ἡμῶν καίτοι αὐτὸν δυνατὸν νὰ εἶνε περισσότερον ἡμῶν πεπολιτισμένοι. "Ισως καὶ τὰ ζῶα νὰ ἔχουν ψυχικάς τινας λειτουργίας περισσότερον ἢ παρ' ἡμῖν ἀνεπτυγμένας. Καὶ ὃντως εἶνε γεγονὸς διτὶ εἰς πολλὰ πράγματα ὑπερβαίνοντι τὴν ἀνθρωπίνην σύνεσιν." Τὸ θέμα τοῦτο ἴδιως πραγματεύεται εἰς τὸ ἔργον του περὶ ἀνισότητος. "Ἐπίσης δὲ ζῶσαι ἴδειν διατυποῦνται εἰς ἄλλα συγγράμματά του περὶ ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν, περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικός, περὶ τῆς μωρίας τῶν ἔθνων ἀτινα νομίζουν διτὶ ἔχουν ἀνάγκην βασιλέων, περὶ σχέσεως τῶν δύο φύλων, καὶ περὶ τιμωρίας ἐγκληματιῶν. "Ως πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἡ Ἀνθρωπότης ὀφείλει πολὺ εἰς τὸν Μονταίγνιον διὰ τὴν κατάργησιν τῶν βασανιστηρίων.

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.
ΤΑ ΚΙΤΡΙΝΑ ΕΘΝΗ

Διὰ τῆς ἐν Μούκδεν μάχης ἡ ἄπω ἀνατολὴ ἥρατο θρίαμβον ὅστις μέλλει ἐσαεὶ νὰ ἐγγυάται τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν κιτρίνων λαῶν. Ἡ μάχη εἶνε ἐντελῶς ἀνεν προηγουμένου εἰς τὰ χρονικά τῶν ἀνθρώπων. Κατέδειχθε δὲ δι’ αὐτῆς ἀπαξίδια παντὸς ὅτι εἰς μέγας νόμος κυβερνᾶ τὰ ἔθνη τῆς οἰκουμένης καὶ ὅτι οὐδὲν ἔθνος δύναται νὰ καυχήθῃ ὡς ἰδιαίζοντως εύνοούμενον ὑπὸ τῆς Προνοίας, εἴτε χριστιανικὸν ἀποκαλεῖται εἴτε μή, εἴμη καθόσον συμμαχεῖ μὲ τὴν Πρόνοιαν, δρῶν ἐν ἀποκλειστικῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους διὰ φιλελευθέρας καὶ φιλοδικαίας τάσεως. Δὲν εἶνε ὑπερβολὴ νὰ εἴπῃ τις ὅτι τὰ ἐπακολουθήματα τῆς ἵαπωνικῆς ταύτης νίκης ἔσονται καταπληκτικά. Ἐν πρώτοις οὐδὲν ἥττον ἡ ἀναγένεσις αὐτοῦ του ῥώσικον ἔθνους μέλλει ἴσως νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ἵαπωνικού θρίαμβου. Ἐπειτα ἡ Κίνα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀποτινάσσει τὸν ζυγὸν τοῦ Εὐρωπαίου, τῆς Ἱαπωνίας ἥδη δεσποζούσης τῶν συνῶν. Καὶ διατὶ ἡ Ἱαπωνία δεσπόζει τῆς Κίνας; Διότι δεσπόζει τῆς θαλάσσης. Τὸ θαλάσσιον κράτος εἶνε ἐγγύησις ἴσχύος. Πρὸς τούτους ἡ Ἱαπωνία εἶνε ἡ μόνη ἥτις κέκτηται τὴν τέχνην νὰ διδάξῃ τοὺς σίνας πῶς νὰ ἀπαλλαγῶσι τῶν ξένων. Πᾶσα ἀλλὰ Δύναμις ἐτέθη ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἐν τῇ ἄπω ἀνατολῇ ἀπέναντι τῆς Ἱαπωνίας μετὰ τὴν ἐν Μούκδεν μάχην καὶ κατέστη πρόδηλον ὅτι ἐγκαυίζεται νέος αἰῶνα διὰ τὰ κίτρινα φύλα. Ἰσως δὲ καὶ ἡ Ἰνδία θεωρήσῃ μετ’ οὐ πολὺ τὴν στιγμὴν κατάλληλον πρὸς ἔξεγερσιν καὶ θεμελίωσιν ιδίας αὐτοδιοικήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν πρὸς ἀς ἔξωκείστεν αὐτὴν ἡ Ἀγγλία.

Ημεῖς οἱ ἔλληνες δὲν ἔχομεν πλέον εὐκλεεῖς προγόνους ἀφ’ ὅτου δρῶσιν οἱ ἵαπωνες, καὶ ωχριὰ ὁ Μαραθὼν ἀπέναντι τοῦ Μούκδεν.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΚΙΝΑ.

Ἡ πρόσφατος ἀνακάλυψις ἀλλων δύο σεληνῶν τοῦ Διὸς καθιστᾶ ἐπικαίρους τὰς ἐπομένας σημειώσεις περὶ παναρχαίων ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων. Ἐξ ἐρεύνης τῶν κινεζικῶν χρονικῶν μανθάνομεν ὅτι ἐπὶ τῷ ἡμερῶν τοῦ Γιάο δηλαδὴ κατὰ τὸν 14 αἰῶνα π. Χ. ὑπῆρχον ἀστρονόμοι ἐπίσημοι διοριζόμενοι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἵνα καθορίζωσι τὰς ἴσημερίας καὶ τὰ ἡλιοστάσια. Πολλὰς τῶν τοιούτων ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων ἔχρησιμοποίησεν ὁ Λαπλάς θέλων νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐλάττωσιν τῆς λοξότητος τῆς ἐκλειπτικῆς. Ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Στράβων ἀναφέρουσιν ὅτι κατὰ τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον ὁ ἥλιος ἦτο εἰς τὸ ζευλὸν ἄνωθεν τῆς ἀνγυπτιακῆς πόλεως Ἀσσούναν. Ἄλλη ἡ βραδεῖα ἀνάπτυξις τῆς Ἀστρονομίας ὡς ἐπιστήμης ἤρξατο ἐν Ἑλλάδι, κατὰ

Ο ΠΡΟΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Λίαν ἀξιοσημείωτος ἰσχυρισμὸς τῶν βιολόγων εἶνε ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καὶ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα διεπλάσθη καὶ ἐδημιουργήθη οἷον ἐπει-

ὑπὸ τῆς καρποφαγίας. Αἱ πλεῖσται τῶν ὄπωρῶν ἡς κατημάλισκε τὸ προανθρώπινον ὃν ἔξι οὖν ὁ ἀνθρωπὸς ἐξείχθη, εἶνε τοιαῦται ὡστε μὰ ἡνίκουν ἐπιδεξίουν θραύσεως καὶ ἀνοίγματος. Ἡ ἡνίκουν ἐπιδεξίουν θραύσεως ταύτης, ὡς καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργασίας ταύτης, ὡς καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναριχήσεως, εἰς δένδρα ἡ ἀνασκαῆσης ὑπὸ τὸ ἔδαφος πρὸς εὔρεσιν τῆς ἐκλεκτῆς τροφῆς ἐπέβαλλεν ἴδιαζονσαν ὡθησιν ἀναπτύξεως. Τοιουτορόπως ἀπεκαλύφθη ἡ χρῆσις χειρῶν καὶ ποδῶν ταύτοχρόνως, καὶ ὁ διαφορισμὸς τῶν δύο τούτων μελῶν. Προσέτι ἐξησφαλίσθη ὁ χαρακτὴρ τοῦ προανθρωπίνου ὃντος ὅπερ διεχωρίσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ πιθήκου. Σπουδαία συνέπεια ἐντεῦθεν ὑπῆρξεν ὅτι τὸ τοιουτορόπως ἀρθὲν δύνηται ἡδυνήθη νὰ μακρυνθῇ τῶν δασοκεπῶν χωρῶν μονοτονίαν τῶν χορτοφάγων ἀγελαζομένων τυφλῶς ὑπὸ ἐν ἄτομον. Ἐντεῦθεν ἡ ἀνατολὴ τῆς κοινωνικῆς ἡθικῆς ὀφείλεται εἰς τὴν καρποφαγίαν. Προσέτι ἡ ἔνεκα τῆς διαίτης ταύτης δαψιλῆς σχολὴ καὶ ἀνεστις ἥγαγεν εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ ὄρμεμφύτου. Ἐντεῦθεν τὸ βίαιον βαθμῆδον ὑποχωρεῖ καὶ προβαίνει ἰσχυροποιούμενον τὸ ἀβρὸν τῶν τρόπων. Αἱ μεταναστευτικαὶ τάσεις προυκάλεσαν γνῶσιν υεωτέρων ἰδεῶν ἀντιθέτως πρὸς τὸ πιθηκικὸν γένος ὅπερ ἡρκέσθη νὰ ἐναπομεύῃ περικεκλεισμένον ἐντὸς τῆς ἀτέρμονος μάξης τῶν πυκνῶν δενδρῶνων. Τὸ προανθρώπινον γένος ἀπεσπάσθη τῆς δενδρινῆς κοιτίδος του, καὶ διαμεῖναν πιστὸν εἰς τὰς διαιτητικὰς ἔξεις ἡς ἐκληροδότησεν αὐτῷ ἡ δενδρινὴ κοιτίς του εὑρε φῶς καὶ μετεμορφώθη βαθμῆδον εἰς ἀνθρώπινον γένος. Ἀπαξ ὁ στοχασμὸς ἰσχυροροποιήθη οἱ σωματικοὶ μόχθοι ἐμειώθησαν, αἱ δὲ ἀνθρώπιναι λειτουργίαι ἤρξαντο κραταιούμεναι. Ἀναμφιβόλως ἡ αὐτὴ δύναμις καὶ νῦν, ἀκάματος ὡς ἀνέκαθεν, σφοδρὰ ὡς ἦτο ἐν τῇ πρώτῃ ὀθήσει τῆς ἐν μέσω τῆς δενδρινῆς πατρίδος μας, ἐλαύνει ἡμᾶς ἐπὶ τὰ πρόσω, τελειοποιούντα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν τὴν θαυμασίαν ἀνατροφὴν ἡμῶν ὡς ἀτόμων καὶ ὡς συνόλου, ἀνυψούσα καὶ ἐξεγενίζουσα, φρονηματίζουσα καὶ οἰκοδομούσα.

ΕΥΓΕΝΟΛΟΓΙΑ.

Βαθμῆδον τὰ κοινωνιολογικὰ ζητήματα διεκδικούσι τὴν θέσιν των, ὑποχωρούντων τῶν πολιτικῶν ἀτινα ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἐπέσπασαν τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ ζημία τῶν οὐσιωδεστέρων συμφερόντων τοῦ Γένους. Ὁνδέποτε ἀληθῶς ἐπαυσεν ἡ ἐρευνα τῶν κοινωνιολογικῶν νόμων, ἀλλ’ ἐγένετο μέχρι τοῦδε δειλῶς, ἀφανῶς καὶ σποραδικῶς, καίτοι ἀρκετὰ ἐπιμόνιας ὡστε νὰ γενήσῃ κοινωνιολογίους γηγαντίους ἀναστήματος. Ὁ ἀριθμὸς τούτων ἦδη εἶνε οὐ σμικρὸς ἐν πάσαις ταῖς χώραις, καὶ ἦτο φυσικὴ συνέπεια νὰ προκύψῃ ἡ πρὸ διαστάσεις διότι ὁ ἀτυχὴς δὲν διενοίθη νὰ θὰ ἐξεπέλουν μέγα μέρος τῆς ἐργασίας τοῦ στό-

Άρκουμαι εἰς ἀπλῆν ἀναγραφὴν τοῦ γεγονότου, ἐπιφυλαστόμενος νὰ γράψω ἐν ἑκτάσει βραδύτερον. Πρώτιστος σκοπὸς τῆς Κοινωνιολογικῆς· Εταίριας εἶνε νὰ προαγάγῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἔρευναν, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν διάδοσιν τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ἐν ταῖς διαφόροις αὐτῶν ἀπόφεσι καὶ ἐφαρμογαῖς. Πῶς προέκυψαν τὰ κοινωνιολογικὰ φαινόμενα, πῶς δέον νὰ μελετῶνται, καὶ πῶς προώρισται νὰ λυθῶσι· ταῦτα τὰ τρία κεφάλαια συναποτελοῦσι τὴν ἐργασίαν εἰς ἦν αἱ ἀδρότεραι διάνοιαι τῆς ἐποχῆς μας μέλλει νὰ ἐπιδοθῶσιν συνενούμεναι εἰς μέγα καὶ ἐπιβάλλον σωματεῖον. Προέκυψεν ἡδη καὶ καρπός τις ἐκ τῆς συνεργασίας των. Ἐτέθησαν αἱ βάσεις νέας ἐπιστήμης ἥτις ὀνομάσθη ἐγγενολογία (Eugenics) καὶ εἶνε προὶὸν συνδιασκέψεως τῶν κορυφαίων κοινωνιολόγων. Τί ἐστι εὐγενολογία; ·Ο Γάλτων καὶ ὁ Καρλ Πήρσον μᾶς ἔξηγούσιν ὅτι ἡ εὐγενολογία εἶνε ἐπιστήμη ἐρευνῶσα τὸν νόμοντος καθ' οὓς ὁ χαρακτὴρ οἰσούμητο γένους ἀνθρώπων, ἀναπτύσσεται καὶ βελτιώνται. Πᾶσα φυλὴ περιέχει δλίγα τινὰ στοιχεῖα κατ' ἔξοχὴν εὐγενῆ λόγῳ ποικίλων αἰτιῶν καὶ ἐπιδράσεων. Ἡ εὐγενολογία θὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὸ πῶς ἔσται δυνατὸν νὰ χρησιμοποιούνται δύοιαι αἰτίαι καὶ ἐπιδράσεις ἵνα ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔξοχὴν εὐγενῶν στοιχείων αὐξηθῇ καὶ δὴ γενικοποιηθῇ. Κληρονομικότης, γονιμότης, ἀνατροφή, γάμος, ἐννοεῖται, εἰσὶ θέματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς εὐγενολογίας. Ὡς πρὸς τὸ γάμον, φέρ' εἰπεῖν, ἡ εὐγενολογία βαθμηδὸν θὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν δημοσίαν γνώμην ἐντυπώσεις τοιαύτας ὥστε τὰ δυσάρμοστα συνοικέσια — τὰ τείνοντα νὰ ἐμποδίζωσι τὴν γένεσιν τῶν κατ' ἔξοχὴν εὐγενῶν στοιχείων — νὰ ἀποδοκιμάζωνται, κατακρίνονται καὶ προλαμβάνωνται. Ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐπιδοκιμάζωνται, τιμῶνται καὶ ἐνθαρρύνονται γάμοι ὑπισχνούμενοι γενίκευσιν τῶν κατ' ἔξοχὴν εὐγενῶν στοιχείων. Ἡ κοινὴ γνώμη θὰ ποιοθῇ τοιουτορόπως διὰ τῶν ἐντυπώσεων τούτων ὥστε ἡ εὐγενολογία νὰ ἴσχῃ ὡσεὶ θρησκευτικὴ πεποίθησις ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, χάριν τοῦ Γένους. Εἶνε πρόδηλον ὅτι ὅπου, ὡς ἐν Ἑλλάδι, δὲν ἔφισταται δημοσίᾳ γνώμη, ἡ εὐγενολογία δὲν δύναται νὰ ἐπιδαψιλεύῃ τὰ ἀγαθά της. Ἀλλ' ὅπωσδήποτε ἀσμένως χαιρετίζομεν τὴν νέαν ταύτην ἐπιστήμην, ἥτις, ὡς ὁ ἀναγνώστης τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ θὰ ἀντελήθῃ ἀμέσως, εἰνεσπουδαία συμβολὴ εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς Βιονομικῆς ἐπιστήμης καὶ φιλοσοφίας, δηλαδὴ τῆς θρησκείας τοῦ μέλλοντος. Μεταξὺ τῶν ἀρχῶν αἴτιων ὑποστηρίζονται ὅσον ἀφορᾷ τὸν γάμον εἶνε αἱ ἔξῆς: ἡ τοῦ Τολστόγη, ὅτι οἱ γονεῖς δέον νὰ ἐμφορῶνται ὑπὸ τοῦ ἰδεώδους τῆς ἀγνείας, ἵνα τὰ τέκνα των εἶνε εὐγενῆ· ἡ τοῦ Ἀνδρέα Τζάκσον, ὅτι ἡ ἡλικία τῶν γονέων δέον νὰ μὴ εἶνε κάτω τῶν 30 ἵνα προκύπτωσι τέκνα ὑγιῆ· καὶ ἡ τοῦ

Σαμψὼν Χόλδεν, ὅτι οἱ γονεῖς δέον νὰ ἔχουνται στην οἰκογένεια τῶν τέκνων τῶν ἀνθρώπων σωστοὶ τὰ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει λανθάνονται οὐδέποτε.

Ο ΜΑΡΚΟΝΗΣ ΚΑΙ Η ΝΑΥΤΙΑΙΑ.

Εἶνε δύσκολον νὰ ἀποφανθῇ τις ἀν ὑπάρχουν ἄλλος πλὴν τοῦ Μαρκόνη, τοῦ ἐφευρόντος τὸν ἄνευ σύρματος τηλεγραφον, ἀντάξιος τοῦ πλούτου καὶ τῆς φήμης ἣν χάριει ὁ τριακοταετῆς οὐτος ἵταλός. Μετ' ὀλίγον ἡ Ἄγγλια καὶ ἡ Ἀμερικὴ θὰ συνενοῦνται ἄνευ σύρματος ἀδαπάνης ἡμίσεος φράγκου τὴν λέξιν. Ἡ ταῦτη εἶνε σημεῖον διδάσκον ὅτι ἡ διὰ μαρκογραφίας συγκοινωνία ἔσται μετ' οὐ πολὺ ἀστραπτικής κρίτως ἐφθηνοτέρα ἢ δοσον εἶνε σήμερον. Τοῦ παρόντος ἡ χρῆσις τοῦ θαυμασίου τοῦ μέσου συγκοινωνίας περιορίζεται ως προνότων πλουσίων καὶ ἐὰν ἔξηρτάτο ἀπὸ αὐτοῦ ἀπειχεῖ εἰσέτι πολὺ μακράν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκαθολικὸν δῶρον τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ. Διὰ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἡ μαρκονογραφία εἶνε ὑπερτάχης σπουδαιότητος διότι εἶνε ἵνα νὰ παρέχῃ πολύτιμον προστασίαν κατὰ τὸν δύνων τῆς θαλάσσης· μολαταῦτα ἐπὶ τοῦ πατούς μόνον βαθύπλουτα πλοῖα δύνανται νὰ συκοινωνῶσι μὲ τὴν ἀκτήν. Ἀλλ' ἡ ἐποψία παγκοσμίου ναυτιλίας εἶνε πολὺ ζωτικωτέρα παρέαν πρόκειται ἐκατομμυριούχος τις νὰ συγκοινωνῇ μὲ τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα τῶν μεγαλοπόλεων ἀπὸ τὸ κατάστρωμα τῆς θαλασσηγούντος. Μόνον τοιαῦτα πλοῖα, καὶ τὰ κολοσσιαῖα αὐτοὶ πλοια τῶν διαπορθμευτικῶν ἐταιριῶν δύνανται σήμερον νὰ ἔχωσι μαρκονογραφικούς ὄργανους. Ἀλλὰ δὲν προώρισται νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ παχρόνον ἡ προνομιακὴ αὕτη χρῆσις τῆς ἐφεύρεσεως. Ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀμερικῇ καὶ βάλλονται ἐνέργειαι ὅπως διὰ νόμου ἀπαγορεύεται ἡ σύστασις μεγάλης ἐταιρίας ἵκανης νὰ μονοπώλιον τῆς μαρκονογραφίας. Τοῦτο πάσαι πιθανότητα παρασκευάζει τὴν διαποτίσιν τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸ κράτος, καὶ ἐν τούτω περιπτώσει θὰ γίνῃ δυνατὸν ὥστε πᾶν πλοῖο καὶ τὸ πτωχότατον, νὰ χάριῃ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν προστασίαν ἣν ἡ μαρκονογραφία μόνη ἡ μαρκονογραφία φαινεται προορισθεῖσα παρέχῃ εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἡ τάσις τοῦ πιστεύειν εἰς τὸ κράτος πάσας τὰς λειτουργίας ἀναμφισβήτητος, καίπερ βραδεῖα. Εἶνε ἀρεστον ὅτι εἶνε βραδεῖα διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος κράτος εἶνε κίβδηλον καὶ ἀρπακτικόν, ἔσται ταχεῖα καὶ ἀκατάσχετος ἀμα συνετοπλάκητα ὥστε νὰ ἐννοῶμεν ως κράτος τὴν ὁληιαν. Τὸ κράτος σήμερον δὲν εἶνε ἄλλο τι ἐν χυδαίον κομιτάτον τῶν κεφαλαιούχων.